

Perspectiefnota 2022 - 2025

29 Juni 2021

Inhoudsopgave

1. Wikken en wegen bij de meerjarenbegroting	3
Wikken en wegen	3
Leeswijzer	4
2. Trends en ontwikkelingen	6
Bestuurlijk domein	6
Sociaal domein	8
Fysiek domein	11
Duurzaamheid	14
3. Financieel beeld uitgewerkt in twee scenario's	17
3.1 Startpunt perspectiefnota	17
3.2 Uitgangspunten begroting	19
3.3 Autonome ontwikkelingen	27
3.4 Noodzakelijke ontwikkelingen	30
3.5 Nieuw beleid en wensen	35
3.6 Financiële vertaling in scenario 1 en 2	41
3.7 Corona paragraaf	41
4. Financiële samenvatting	44

1. Wikken en wegen bij de meerjarenbegroting

Wikken en wegen

De perspectiefnota geeft een vooruitblik op het financieel meerjaren beeld 2022 – 2025. In deze periode komen er verschillende nieuwe taken op gemeenten af. Denk aan de energietransitie, de omgevingswet en de uitvoering van beschermd wonen waar elke gemeente nu zelf verantwoordelijk voor wordt. Net als destijds bij de decentralisaties van de jeugdzorg en de Wmo komen de bijbehorende middelen voor de uitvoering (nog) niet direct naar de gemeenten toe.

Ook de herijking van het gemeentefonds is nog niet afgerond, waardoor ook de omvang van de huidige vergoeding vanuit het Rijk voor de reguliere taken onzeker is. Over de toegezegde compensatie voor de hogere kosten van de jeugdzorg zijn de VNG en het Rijk in een impasse beland, zodanig dat er inmiddels een arbitrage is ingesteld.

Het is wikken en wegen voor gemeenten. Welke extra taken op te nemen in het financieel meerjaren beeld, en welke vergoedingen kunnen gemeenten verwachten vanuit het Rijk? Het opnemen van alle nieuwe taken met de daarvoor benodigde budgetten laat het financiële beeld fors in de rode cijfers schieten. Om dat te compenseren kan opnieuw een bezuinigingsoperatie opgestart worden, die wellicht tot keuzes leidt met verstrekende gevolgen. Denk aan sluiting van het zwembad of de bibliotheek, of minder onderhoud in het groen. Kunnen eventuele meevallers uit de eerste concept berekening van de herijking op basis van cijfers uit 2017 (!) worden meegenomen, of kan een voorschot worden genomen op een verwachte compensatie voor de kosten van de jeugd? Met als risico dat wanneer deze positieve effecten toch lager uitvallen dan verwacht, en alsnog grote tekorten meerjarig ontstaan die met enige spoed al in 2022 moeten worden opgelost. Dat kan weer druk zetten op het bezuinigingsproces, wat de zorgvuldigheid kan belemmeren. En de gemeente Heemskerk heeft juist al een bezuinigingsoperatie, Taskforce genaamd, achter de rug. De keuzes zullen dan nog ingrijpender zijn dan bij de Taskforce.

Met dit dilemma voor ogen heeft Heemskerk er voor gekozen om twee scenario's te presenteren. In het eerste scenario worden wel alle taken benoemd, maar nog niet vertaald in het financiële overzicht. Onder het motto "geen geld, geen uitvoering". In het tweede scenario zijn alle nieuwe taken ook financieel vertaald, om zo transparant de consequenties van al deze nieuwe taken te presenteren.

Het Rijk heeft op de diverse terreinen wel toegezegd aan gemeenten middelen voor de uitvoering te gaan geven. Dat zou voor het eerst bij de meicirculaire 2021 worden gedaan. Of die duidelijkheid ook daadwerkelijk komt eind mei, is nog de vraag nu het huidige kabinet demissionair is.

Vanwege de grote onzekerheid met betrekking tot de te verwachten middelen, zijn de concerncontrollers van de 100.000+ gemeenten samen met de VNG, de toezichthouders van provincie en het ministerie van BZK om tafel gegaan om een oplossingsrichting te bieden. Een toelichting op het advies van de 100.000+ gemeenten is te lezen in paragraaf 3.2 vanaf bladzijde 19. Heemskerk volgt deze oplossingsrichting in het voorgestelde scenario 1. Samen met alle lopende autonome, noodzakelijke ontwikkelingen en de wensen zal het de komende periode nog wikken en wegen zijn bij de keuzes om het meerjaren beeld bij de begroting 2022 – 2025 structureel sluitend te krijgen. Op dit moment is dat beeld er helaas nog niet.

Leeswijzer

De Perspectiefnota 2022-2025 bestaat uit de volgende hoofdstukken.

1. Op weg naar een solide meerjarenbegroting
2. Trends en ontwikkelingen
3. Financieel beeld in twee scenario's
4. Financiële samenvatting

Hoofdstuk 1 **Wikken en wegen** bevat een algemeen deel en de leeswijzer waarin uitleg wordt gegeven over de perspectiefnota binnen de planning- & control cyclus.

Hoofdstuk 2 **Trends en ontwikkelingen** beschrijft de landelijke trends en ontwikkelingen die momenteel actueel zijn of waar de gemeenten de komende jaren mee te maken krijgen. Beschreven wordt op welke wijze de gemeente Heemskerk denkt hiermee om te gaan en wat het kan betekenen voor onze gemeente. Daarbij wordt rekening gehouden met de ontwikkelingen zoals opgenomen in de Organisatievisie. In dit hoofdstuk wordt op strategisch niveau ingegaan op de ontwikkelingen. Een trend of ontwikkeling gaat 'hoog over' en heeft consequenties op meerdere beleidsterreinen die de domeinen overstijgen. Deze vervaechting tussen de verschillende beleidsterreinen en integraliteit wordt zo duidelijk mogelijk in beeld gebracht.

Hoofdstuk 3 **Financieel beeld** geeft het actuele beeld van de huidige begroting. Uitgangspunt hierbij is de stand van de Begroting 2021 - 2024 zoals opgenomen in het raadsmemo met betrekking tot de decembercirculaire 2020 (BIRM/2020/0763). Op deze stand zijn de financiële effecten van raadsbesluiten, genomen tussen november 2020 en april 2021, verwerkt waaronder het effect van de nota Reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen (D/2020/305860) en het effect van de nota Activa en afschrijven (D/2021/344665). Daarna is de structurele doorwerking vanuit de Jaarrekening 2020 toegevoegd. Dit leidt tot de actuele stand van de huidige meerjaren begroting 2021 - 2024. In deze stand is ook het structurele financiële effect van de Taskforce verwerkt. Dit saldo vormt het startpunt voor het opstellen van de Perspectiefnota 2022 - 2025.

In 3.2 worden de financiële kaders voor het opstellen van de Begroting 2022 toegelicht. De raad dient deze kaders vast te stellen. Het gaat om percentages voor het indexeren van de loon- en prijsstijgingen, het indexeringspercentage voor subsidies en het (interne) rentepercentage waarmee de kapitaallasten van de investeringen worden berekend. Genoemde percentages worden afgeleid van de indexeringspercentages zoals genoemd in de Macro economische verkenning van het Centraal planbureau gepubliceerd in maart 2021.

Dat geeft inzicht in de budgettaire ruimte dat beschikbaar is voor autonome, noodzakelijke ontwikkelingen en wensen/nieuw beleid.

Zoals aangegeven zijn de keuzes hierin een kwestie van 'wikken en wegen'. Er zijn hiervoor twee scenario's in beeld gebracht. Op deze wijze wordt duidelijk in beeld gebracht wat de soort ontwikkelingen en voorstellen voor effect hebben op het meerjaren beeld 2022 - 2025.

- Autonome ontwikkelingen zijn die zaken die door wet- en regelgeving op de gemeente afkomen en waar de gemeente zelf geen invloed op heeft. Bijvoorbeeld CAO-ontwikkelingen, het invoeren van het abonnementstarief voor de Wmo of de invoering van een nieuwe wet.
- Noodzakelijke ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die onuitstelbaar, onoverkomelijk en absoluut noodzakelijk zijn voor de continuïteit van de organisatie of om de verplichte taken uit te voeren. De gemeente heeft hierbij zelf beperkte invloed of keuzevrijheid. Voorbeeld van zo'n verplichte taak is de onderwijshuisvesting waarbij de gemeente beperkt keuze heeft in het uitvoeringsniveau of

fasering maar wel voor adequate onderwijshuisvesting moet zorgen. Net als de kosten voor ICT die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de primaire bedrijfsprocessen.

- Alle andere ontwikkelingen die om extra middelen vragen worden geduid als 'wensen' of 'nieuw beleid'. Hierin heeft de gemeente volledig de vrijheid om deze initiatieven wel of niet uit te voeren. Het zijn geen verplichte wettelijke taken maar beleidsvoornemens die door de organisatie worden voorgesteld. Alleen de voorstellen waartoe de raad besluit worden in de Begroting 2022 opgenomen.

De voorstellen die financiële effecten hebben zijn in de tekst genummerd. Autonome ontwikkelingen beginnen met een 'A', noodzakelijke ontwikkelingen met een 'N' en wensen/nieuw beleid met een 'W'. Deze nummering in de toelichtende tekst correspondeert met die zoals opgenomen in de financiële tabel daarboven. Deze zijn te vinden in de paragrafen 3.3 tot en met 3.5 vanaf bladzijde 24.

In 3.6 staan twee financiële scenario's uitgewerkt op basis van de uitgangspunten uit 3.2. Het eerste scenario gaat uit van het uitvoeren van autonome ontwikkelingen en noodzakelijke ontwikkelingen voor zover hier middelen van het Rijk tegenover staan. Dat geldt ook voor de wensen. In scenario 2 staan alle ontwikkelingen (A,N en W) volledig financieel verwerkt. Dat scenario 2 financieel tot een groot nadeel leidt, wordt in dit scenario duidelijk zichtbaar. Het is van belang om alle nieuwe taken ook financieel te vertalen om zo transparant de consequenties van al deze nieuwe taken in beeld te brengen.

Omdat de financiële ruimte voor Heemskerk steeds krappere wordt, wordt het sturen aan de voorkant belangrijker. Met ingang van deze perspectiefnota is een aanvullende financiële beleidslijn ingevoerd. Voordat een voorstel met financiële effecten wordt aangeboden in de planning- en control cyclus, dient eerst een plan met onderbouwing te zijn gemaakt. Momenteel wordt nog vaak de omgekeerde weg gevolgd, waardoor middelen alvast worden "gereserveerd" terwijl er nog geen plan of evaluatie van de pilot is gemaakt.

Omdat deze beleidslijn niet direct ingevoerd kan worden voor alle noodzakelijkheden, is de keuze om bij MJIP (voorstel N.7) en ICT (voorstel N.11) jaarschijf 2022 nog te laten staan, en de overige jaren P.M. op te nemen. Bij voorstel N.11 blijft de € 100.000,- voor DSO wel structureel staan voor de jaren 2023 – 2025, omdat dit formatie betreft.

In 3.7 zijn meldingen en teksten opgenomen die corona-gerelateerd zijn voor de komende jaren. De pandemie lijkt over het hoogtepunt heen, maar de effecten blijven we monitoren bij de Bestuursrapportages 2021 en de Begroting 2022.

2. Trends en ontwikkelingen

Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de trends en ontwikkelingen die de gemeenten gedurende de komende jaren op zich af zien komen. In de beschrijving wordt geschetst wat de impact op de gemeente Heemskerk kan zijn en wat de implementatie van de ontwikkeling van de organisatie gaat vergen. De beschrijving is op hoofdlijnen.

Bestuurlijk domein

Veiligheid

De gemeente heeft een belangrijke, regisserende rol op het gebied van openbare orde en veiligheid. Niet alleen voor de inwoners, maar ook voor de bedrijven en instellingen die op haar grondgebied gevestigd zijn. Ook de samenwerkende partners zoals de politie, maatschappelijke organisaties en burgers spelen een belangrijke rol bij het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Belangrijke thema's zijn zonder andere High impact crimes, huiselijk geweld, jeugdoverlast, contra terrorisme, drugsaanpak en cybercrime. De regionale samenwerking op deze onderwerpen wordt de komende jaren geïntensiveerd en gaat meer inzet van de organisatie vragen.

Taakdifferentiatie brandweer

Het huidige brandweerstelsel is gebaseerd op een combinatie van vrijwillige en beroepsbrandweer. Hierbij hebben alle brandweermensen dezelfde taken en opleidingsvereisten. Door Europese en internationale regelgeving en jurisprudentie kan de huidige situatie niet ongewijzigd in stand blijven.

Op basis van een onderzoeksrapport is landelijk voorgesteld om de taakdifferentiatie uit vier bouwstenen te laten bestaan om fundamenteel onderscheid te maken tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers. Samengevat treedt onderscheid op in termen van:

- **Bouwsteen 1: Verplichte beschikbaarheid:** de beroepsmedewerker heeft een verplichte beschikbaarheid (o.b.v. rooster of piket), terwijl de vrijwilliger nooit een verplichting heeft om een taak uit te voeren of beschikbaar te zijn.
- **Bouwsteen 2: Aantal repressieve taken:** de beroepsmedewerker voert meer repressieve brandweertaken uit dan een vrijwilliger.
- **Bouwsteen 3: Type taken:** de beroepsmedewerker voert naast de repressieve taken tevens koude taken en nieuwe taken uit in het kader van de 'bredere maatschappelijke inzet'. Voor de vrijwilliger geldt dat deze naast de repressieve taken tevens taken uitvoert die een directe relatie (rand voorwaardelijk) hebben met de repressieve taken.
- **Bouwsteen 4: Vakbekwaam worden en blijven:** de beroepsmedewerker volgt een opleiding met een langere opleidingsduur dan de vrijwilliger en het vakbekwaam blijven vraagt voor de beroepsmedewerker meer inspanning.

In de VRK is men van mening dat bouwsteen 1 de voorkeur heeft. Het Veiligheidsberaad (VB) ligt grotendeels op dezelfde lijn. Er komt nog een nadere uitwerking op het huidige rapport. Dit wordt door een landelijke denktank gedaan onder leiding van de landelijke projectleider brandweertzorg. De verwachting is dat voor de zomervakantie, medio eind juni / begin juli een standpunt wordt ingenomen.

Digitalisering en ICT

De digitalisering in de maatschappij maakt een stormachtige ontwikkeling door. Onder invloed van de coronacrisis is het tempo van vernieuwing nog hoger komen te liggen. Als gemeentelijke organisatie is het van belang dat wij de inzet van digitalisering en ICT afstemmen op de continu veranderende eisen en behoeften met betrekking tot onze dienstverlening en bedrijfsvoering.

Daarnaast leidt de ontwikkeling van de informatiemaatschappij ertoe dat er vanuit het Rijk steeds meer wet- en regelgeving komt met een grote informatiekundige component die door gemeenten geïmplementeerd moet worden en soms diep ingrijpt in onze informatiehuishouding.

Om te kunnen beschikken over een moderne en wendbare ICT-organisatie moeten we daarin blijvend investeren. Rode draad daarbij is dat we inzetten op nieuwe, marktconforme oplossingen voor onze ICT en daarbij gebruik willen maken van de groeiende mogelijkheden die de Cloud biedt.

Een digitale maatschappij en een digitale organisatie zijn per definitie kwetsbaar. Informatiebeveiliging en privacy zullen dan ook permanent om extra inzet, aandacht en verdieping vragen.

Vanaf 2018 werken we met de Organisatievisie 2018-2022 die uitgaat van drie hoofdthema's: 'Van buiten naar binnen', 'Samenwerken en sturen' en een 'Wendbare medewerker'. Een van de strategische thema's binnen deze doorontwikkeling van de organisatie is Mobiliteit en Ontwikkeling. We zien grote maatschappelijke ontwikkelingen op ons af komen en de arbeidsmarkt is continue in beweging. Naast ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en ICT gaat het om opgaven als de energietransitie, klimaatadaptatie en versnelling woningbouw.

In diverse vakgebieden zien we steeds meer krapte ontstaan. Dit vraagt naast aandacht voor mobiliteit en ontwikkeling van de huidige medewerkers ook om extra focus op werving en selectie om de gemeente toekomstbestendig te maken en te houden. Hoe hier invulling aan te kunnen geven in relatie tot het door de raad vastgestelde loonkostenplafond (Taskforce) gaan we in de tweede helft van 2021 bekijken.

Nieuwe kantoorinrichting

Het afgelopen jaar heeft een versnelling aangebracht in het digitaal werken en het thuiswerken. We hebben gezien dat thuiswerken voor de uitvoering van veel taken een zeer geschikt middel is. Die meerwaarde willen we behouden na de coronacrisis door deels thuis te blijven werken. Succesvol thuiswerken na corona vraagt om een degelijke analyse van de aard van de werkzaamheden van medewerkers. Welke taken kunnen goed thuis uitgevoerd worden en voor welke activiteiten is het aanwezig zijn op kantoor vereist? Die analyse hebben we laten uitvoeren. Met als resultaat dat we inzetten op een mix van thuiswerken en op kantoor werken, waarbij het kantoor meer dan nu een locatie wordt voor samenwerken en ontmoeten. Waar medewerkers meer dan nu activiteit gerelateerd én integraal werken, in de lijn van onze Organisatievisie. Met een nieuwe inrichting die dat niet alleen faciliteert, maar ook stimuleert.

Voor die manier van werken zijn er in het kantoor minder m² voor de organisatie nodig, waardoor ruimte beschikbaar komt voor huurders. Op deze wijze kunnen we niet alleen het gebouw beter benutten, maar ook de buitenwereld meer dan nu naar binnen halen. We komen hiermee tegemoet aan de raadsmotie (M2020-017): "benutten bezettingscapaciteit gemeentehuis". Separaat is hierover een raadsmemo verzonden waarmee de motie wordt afgedaan.

De onderzoeken, ruimtelijke haalbaarheidsstudies en inpassingsstudies, die we hebben laten uitvoeren tonen dat een betere benutting van het gebruik en de functie van het gebouw aanpassingen vereisen. Ook is er een business case gemaakt. Een budget neutrale uitvoering is het uitgangspunt van dit project. Het blijkt dat de kapitaallasten van de hele investering met inzet van de bestaande budgetten en de huurinkomsten kunnen worden betaald. De financiële doorrekening van het project toont aan dat we alle benodigde aanpassingen kunnen realiseren met een eenmalige investering van circa € 3,5 miljoen. We zullen separaat een raadsvoorstel over dit onderwerp, gericht op verstrekking van het benodigde krediet, voorleggen.

Sociaal domein

Nieuwe gemeentelijke taken

De komende periode worden aan individuele gemeenten nieuwe taken gegeven, vergezeld van al dan niet toereikende financiële middelen. Het gaat hier om taken op grond van de nieuwe Wet inburgering en de doordecentralisatie van Beschermd wonen.

- **Wet inburgering**

De invoering van de nieuwe Wet Inburgering - naar verwachting januari 2022 - betekent voor gemeenten dat zij op grond van het nieuwe inburgeringsstelsel er zorg voor dienen te dragen dat nieuwkomers de Nederlandse taal leren en aan het werk gaan. Daarbij staan maatwerk en snelheid centraal. Nieuwkomers die vóór de ingangsdatum van de nieuwe wet inburgeringsplichtig worden, blijven vallen onder het oude stelsel.

- **Beschermd wonen**

Beschermd wonen wordt geboden aan mensen met psychische of psychosociale problemen die alleen met intensieve begeleiding in staat zijn zich te handhaven in de samenleving. De voorziening biedt aan hen de mogelijkheid te wonen in een gewone wijk, met toezicht en begeleiding. De verantwoordelijkheid voor beschermd wonen wordt gefaseerd (in een periode van 10 jaar) van de centrumgemeenten naar alle gemeenten door gedecentraliseerd. Nieuwe cliënten vallen per 2022 onder de verantwoordelijkheid van de respectievelijke individuele gemeenten, bestaande cliënten blijven - voor de termijn van hun indicatie - onder de verantwoordelijkheid van de centrumgemeenten vallen. Financieel wordt per 2023 geleidelijk overgestapt van de huidige historische verdeling over centrumgemeenten naar een objectieve verdeling over alle gemeenten.

Bij deze doordecentralisatie is sprake van een verplichte regionale samenwerking. De voorbereiding om te komen tot een afspraken voor deze regionale samenwerking (juridisch en financieel) is door de gemeenten in Kennemerland tijdig gestart en zal leiden tot voorstellen in de tweede helft van 2021.

Rijksbeleid

Naast het overhevelen van taken zijn er andere ontwikkelingen vanuit het Rijk die beleidsinhoudelijk en/of financieel consequenties voor gemeenten hebben.

- **Abonnementstarief Wmo**

De invoering van het abonnementstarief voor de maatwerkvoorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heeft geleid - én leidt - voor gemeenten tot het ontvangen van minder inkomsten ten opzichte van de eerdere eigen bijdragen én tot een stijging van verstrekkingen. Als gevolg hiervan zijn de kosten voor gemeenten de afgelopen jaren sterk gestegen en slechts deels door het Rijk gecompenseerd.

Ook in Heemskerk zien we de afgelopen jaren hierdoor stijgende uitgaven. We zetten via de transformatie van de ondersteuning in op een verlaging van deze uitgaven. Zo hebben we in 2020 een verschuiving voorbereid van de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning naar een algemene voorziening. Implementatie hiervan vindt plaats per 2021.

- **Langer zelfstandig wonen**

De eerder door het Rijk ingezette verschuiving van intramurale naar extramurale ondersteuning leidt ertoe dat steeds meer mensen met beperkingen zelfstandig thuis blijven wonen. Dit leidt tot een stijgende vraag naar met name ondersteuning op grond van de Wmo, waarbij bovendien meer dan voorheen sprake is van complexe problematiek. Deze landelijke trend is ook in Heemskerk

zichtbaar. We zien met name een stijgende trend in de aanvragen voor hulpmiddelen en woningaanpassingen. Hierbij speelt tevens de geringe doorstroom op de woningmarkt een belangrijke rol.

- **Tekorten jeugdhulp**

De afgelopen jaren was er landelijk gezien bij gemeenten sprake van een financieel tekort voor jeugdhulp. Ook in Heemskerk, hoewel het tekort relatief gezien beperkt was in verhouding tot vergelijkbare gemeenten. Deze tekorten hebben geleid tot de verstrekking van het rijk van incidentele extra middelen (2019 t/m 2022). Deze middelen zijn/worden in Heemskerk opgenomen in het begrotingsaldo voor de betreffende jaren.

Voor een antwoord op de vraag of - en in welke mate - sprake is van structureel tekorten is onderzocht door een onafhankelijke partij, Andersson Elffers Felix (AEF). Resultaat van dit onderzoek was dat gemeenten circa € 1,7 miljard meer uitgeven aan jeugdzorg dan dat zij aan middelen ontvangen. In maart 2021 heeft de VNG met het kabinet gesproken over de tekorten op de jeugdhulp. Tijdens dit overleg zou het kabinet een aanbod doen om de huidige financiële nood (incidenteel) te ledigen en perspectief bieden voor de structurele oplossing op de lange termijn. Dit overleg heeft echter niet tot een resultaat geleid waarna de VNG heeft besloten arbitrage in te roepen. De uitkomst van de arbitrage is "semi-bindend", wat inhoudt dat het kabinet een voorbehoud maakt voor de instemming van de Eerste en Tweede Kamer.

- **Nieuw woonplaatsbeginsel Jeugdwet**

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt sinds 2015 welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. In het huidige woonplaatsbeginsel wordt er gekeken naar de woonplaats van het gezag. Dit is een ouder, voogd of instelling. Per 1 januari 2022 treedt hier een wijziging in op: vanaf dat moment wordt de gemeente waar de jeugdige zelf woont financieel verantwoordelijk. Aaneengesloten zorg met verblijf vormt daarbij een belangrijke uitzondering: daar wordt de gemeente waar de jeugdige oorspronkelijk woonde financieel verantwoordelijk.

Door deze wetwijziging gaat de financiële verantwoordelijkheid voor een groot aantal jeugdzorgtrajecten veranderen en zal sprake zijn van een verschuiving van de kosten tussen gemeenten. Daarom zal ook de compensatie voor de kosten van jeugdhulp voor gemeenten via de Algemene Uitkering worden aangepast. We verwachten hier in de tweede helft van 2021 duidelijkheid over en zullen dit betrekken bij de Begroting 2022.

Overige ontwikkelingen

- **Integrale Toegang**

De ontwikkeling van een laagdrempelige fysieke toegang naar voorzieningen binnen het sociaal domein, is in volle gang. Op één plek in het gemeentehuis kunnen inwoners na de implementatie van de integrale toegang terecht met hun vraag, leidend tot een samenhangende vraagverheldering en een integraal vormgegeven ondersteuning. Het is hiermee een verandering in de manier van dienst verlenen, met als doel het optimaliseren van de ondersteuning van inwoners. Voor de dekking van de kosten in 2021 en 2022 maken we onder andere gebruik van de middelen die op grond van het Coalitieakkoord beschikbaar zijn.

- **Budgetten gebundelde uitkeringen (BUIG)**

Uit verschillende onderzoeken, onder andere van het Centraal Plan Bureau (CPB) komt naar voren dat de coronacrisis een na-ijleffect heeft op de economie en de arbeidsmarkt. Volgens de huidige prognoses bedraagt de toename van bijstand (Participatiewet) minstens 15% over 2022,

waarna de toename afvlakt in de jaren erna. Deze ontwikkeling zal uiteindelijk worden gecompenseerd in het macrobudget dat het Rijk beschikbaar stelt.

Na ontvangst van deze beschikking, wordt de compensatie in de 2^e Bestuursrapportage 2021 verwerkt voor de jaarschijf 2021. De raad wordt separaat geïnformeerd met de meicirculaire 2021 en Begroting 2022.

De verandering in de arbeidsmarkt als gevolg van corona leidt naar verwachting tot aanvullende inzet vanuit IJmond Werkt en tot de noodzaak van intensivering van de samenhang met onder andere het onderwijs.

- **Armoedebeleid**

De verandering in de arbeidsmarkt als gevolg van de coronacrisis brengt ook de verwachting mee dat het aantal aanvragen op grond van het minimabeleid zal toenemen (als gevolg van een stijging van het aantal inwoners in de bijstand of om te voorkomen dat men in de bijstand belandt). Dit leidt naar verwachting tot hogere kosten. Ook kan de voorlichtingscampagne “Iedereen doet mee”, gericht op het geven van meer bekendheid aan de regelingen, effect hebben op de kosten van de gemeente door een groter bereik. De mogelijke stijging van de kosten wordt daarom nu als risico gemeld.

- **Wet gemeentelijke schuldhulpverlening**

Per 2021 is de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in werking getreden. Nadruk hierbij ligt op het vroegtijdig ondersteunen van natuurlijke personen. Dit via een brede toegang tot schuldhulpverlening. De verwachting is dat als gevolg van de coronacrisis de vraag naar deze ondersteuning (met name ook bij ondernemers) zal stijgen. Dit kan leiden tot een stijging van de kosten. Deze mogelijke stijging wordt als risico gemeld.

Fysiek domein

Omgevingsvisie, programma's en omgevingsplan

Heemskerk ontplooit zich in een vitale regio op een duurzame en vernieuwende manier als een groene, aantrekkelijke en dorpse gemeente. Een proactieve gemeente neemt de regie en biedt ruimte aan markt en samenleving.

Om hier invulling aan te geven richt Heemskerk zich op 5 thema's die daar het fundament voor vormen:

- Een aantrekkelijk Heemskerk om in te wonen en te werken.
- Een gezond Heemskerk voor mens, plant, dier en de aarde.
- Een mobiel Heemskerk met schone manieren van vervoer en veilige verbindingen.
- Een levendig Heemskerk dat plezierig is om te bezoeken en in te verblijven.
- Een karakteristiek Heemskerk dat trots is op haar identiteit, haar landschap en haar historische elementen.

Waar en voor wie wordt in de komende jaren woningen gebouwd in Heemskerk? Kan daarbij meteen ingespeeld worden op klimaatveranderingen en het overgaan op duurzame energie? Op welke wijze verplaatsen onze inwoners zich in de meer digitale samenleving, waarin er misschien meer vrije tijd is en mensen massaal thuiswerken? Voor deze vraagstukken en nog vele andere opgaven wordt richting gegeven met onze omgevingsvisie. De stip op de horizon voor allerlei nieuwe plannen ter verbetering van onze sociale en fysieke leefomgeving. De vertaling van de omgevingsvisie naar de uitvoering vindt plaats in programma's.

Naast de visie en programma's is het omgevingsplan één van de belangrijkste nieuwe instrumenten waarin regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. De voorbereiding voor het ontwikkelen van het Omgevingsplan Heemskerk is gestart. We gaan dit plan maken in samenwerking met inwoners, bedrijven en andere stakeholders. Vanaf 1 januari 2022 gaan we eerst werken met een tijdelijk Omgevingsplan waar bestaande kaders in zijn opgenomen.

Omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet is een grote transitie in het Fysiek domein en ligt op koers om op 1 januari gereed te zijn. De stelselherziening met nieuwe instrumenten, een digitaal stelsel met aanpassingen op onze ICT-systemen, nieuwe processen en een andere manier van werken heeft een stevige impact. Ook de komst van nieuwe taken, zoals decentralisatie van de bodemtaken, horen daar bij. Vanuit de leidende principes van onze organisatievisie: 'wendbaar, van buiten naar binnen en samenwerken en sturen is een ontwikkeltraject voor de organisatie opgezet. Daarnaast zijn we met een raads werkgroep de rol van de raad aan het inrichten.

Woningbouw

Voor de komende jaren is het belangrijk om te blijven investeren in de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad, een gevarieerde samenstelling van de woningvoorraad en de omgevingskwaliteit van onze wijken.

Bij het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad gaat verduurzaming ook een steeds belangrijkere rol spelen. Voor nieuwbouw zijn al duidelijke kaders benoemd, maar met name in de bestaande voorraad zijn hierin nog grote stappen te zetten. Daarbij is het wel van belang dat bij de stappen die gezet worden de betaalbaarheid voor de bewoner gegarandeerd wordt. Om dit te borgen zetten we in op een doelgroepenverordening en zelfbewoningsplicht. Een duurzame woningvoorraad bestaat ook uit woningen die voor meerdere doelgroepen aantrekkelijk zijn en blijven; zowel jong als oud, gezond of mensen met een zorgvraag. Steeds meer mensen met een zorgvraag blijven zelfstandig wonen. Om dit mogelijk te maken moeten er voldoende passende woon-zorgconcepten

geboden worden. Dit vormt een belangrijke uitdaging voor de komende jaren. Met het Pact voor uitstroom gaat dit de komende jaren vorm krijgen. Onder meer in de stuurgroep woningbouw met WoonOpMaat en in contacten met zorgverleners is dit een issue.

Vrijwel alle nieuwe woningen worden de komende jaren gerealiseerd op inbreidingslocaties en in de openbare ruimte. Daarbij is een goede mix van doelgroepen en woningtypen op wijkniveau van belang. We volgen daarvoor de afspraken die gemaakt zijn in de woonvisie.

Transformatie centrum

Om het centrum toekomstbestendig te houden is transformatie van het centrum nodig. Deze is versterkt door de economische gevolgen van de coronacrisis. In de Omgevingsvisie staat de beoogde transformatie in grote lijnen beschreven. Om dit te realiseren en samen met betrokken partijen (ondernemers, vastgoed, inwoners en andere sectoren) aan de slag te gaan is extra capaciteit/middelen nodig. Extra investeringen zijn wenselijk om partijen zoals vastgoed te betrekken, uitvoeringsagenda op te stellen, doorkijken te maken van hoe het centrum kan worden (bv. Visuals 3D) en participatietrajecten (transformeren kan alleen samen). Tijdens dit proces wordt ook het toevoegen van woningen onderzocht.

Implementatie huurprijsbeleid

Op 18 februari 2021 heeft de raad de Nota Huurprijsbeleid 2021-2024 vastgesteld. Dit beleid is van toepassing op de huidige en nieuwe huurders. De implementatie van het beleid vereist een projectmatige aanpak. Dit wordt beschreven in het Implementatieplan. Dit Implementatieplan wordt in 2021 geschreven en ter vaststelling aan het college aangeboden. Uit het Implementatieplan gaat blijken hoeveel capaciteit voor de implementatie benodigd is. Dit leidt tot het verzoek aan de raad om budget beschikbaar te stellen. In dit stadium zijn nog geen bedragen bekend. Om die reden wordt dit nu via een P.M. post onder de aandacht gebracht.

Economisch perspectief, recreatie en toerisme

Door te investeren in evenementen, cultuur, toerisme, onze winkelgebieden en samenwerking verbetert het verblijfs- en vestigingsklimaat in Heemskerk. De landelijke trend van online kopen slaat echter ook Heemskerk niet over. De gevolgen van Corona zal ook impact hebben op deze branche. Dit betekent dat de komende jaren de behoefte aan winkelareaal flink afneemt. Met de inzet op een levendig, compact centrum en behoudt van krachtige lokale ondernemers wordt geprobeerd de krimp van het winkelareaal in het centrum beperkt te houden. Door in te zetten op verblijfskwaliteit en ruimte voor ontmoeting. Een levendige mix aan functies faciliteert een meer diverse en robuuste economie.

IJmondiaal werken we samen met Beverwijk en Velsen aan het versterken van de regionale economische structuur. We willen de IJmond, als prominent onderdeel van de Metropoolregio, economisch op de kaart zetten en houden. Dit doen we door te werken in onderlinge samenhang en via gezamenlijke sturing, duidelijkheid in (economisch) beleid en het aanbrengen van focus.

Onze bedrijventerreinen bieden vooral ruimte aan lokale en kleinschalige bedrijven. Dat blijft de inzet. Tegelijkertijd neemt de vraag vanuit de Metropoolregio toe. Om daarin te voorzien wordt in ieder geval ingezet op verdichting en intensivering van de huidige bedrijventerreinen.

De huisvesting van een aantal grotere zorgorganisaties is van aanzienlijk belang voor Heemskerk. Zij kunnen potentieel een belangrijke economische spil- en kennisfunctie vervullen in de gemeente. De kruisbestuiving met onderwijs en toeleveranciers zorgt voor synergie en biedt kansen voor toekomstige investeringen.

De trend onder agrarische bedrijven is schaalvergroting en clustering. Dat is terug te zien in het tuinbouwgebied van Heemskerk. Hierin wordt ook nog steeds geïnvesteerd. De investeringen richten zich vooral op de continuering van bedrijfsmatige processen en in minder mate op verduurzaming. Terwijl daar in het gebied en gegeven het type bedrijvigheid wel degelijk kansen liggen. Door in te zetten op samenwerking en clustering kunnen de mogelijkheden hiervoor vergoot worden.

De verschillende toonaangevende verblijfsvoorzieningen kunnen in kruisbestuiving met het compacte en levendige centrum en bijbehorende dorpse karakter aantrekkelijk zijn voor de door Amsterdam gewenste spreiding van het toerisme. Door steviger in te zetten op profilering binnen de Metropoolregio ligt daar een kans voor groei in Heemskerk.

Zwembad

Vast staat dat zwembaden ook de komende decennia een belangrijke rol spelen in de vitale lokale sportinfrastructuur. Maatschappelijke trends en ontwikkelingen op het gebied van vrijetijdsbesteding, aandacht voor gezond leven en bewegen en demografische ontwikkelingen hebben invloed op het gebruik en bezoek van zwembaden.

De gemeenten Heemskerk en Beverwijk hebben naar aanleiding van een onderzoek in 2013 besloten de huidige zwembadvoorzieningen voor in ieder geval 10 jaar in stand te houden. In een intentieovereenkomst van 2016 en in hun Collegeakkoord en -programma 2018-2022 hebben beide gemeenten daarnaast besloten een gezamenlijk onderzoek te willen doen naar de mogelijkheden voor een toekomstige gezamenlijke zwembadvoorziening.

In 2019 zijn een behoeftenonderzoek en een scenario-onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor een nieuw zwembad. Dit omdat beide zwembaden gedateerd zijn en er binnenkort in beide zwembaden grote investeringen gedaan moeten worden. Uitkomst van de onderzoeken was dat scenario 4, een gezamenlijk nieuw zwembad, de meest interessante is om verder uit te zoeken, zonder dat hier al definitief voor wordt gekozen.

In 2020 is het vervolgonderzoek naar een gezamenlijk nieuw zwembad voor Beverwijk en Heemskerk uitgevoerd. In oktober 2020 kwam het college van Beverwijk in het kader van de begroting en de meerjarenbeeld tot de conclusie dat de financiering van een gezamenlijk nieuw zwembad voor Beverwijk niet tot de mogelijkheden behoorde. Begin 2021 is op basis van een motie in de raad van Beverwijk een onderzoek naar de financieringsvormen en eigendomsverhoudingen uitgevoerd. Het college van Beverwijk heeft op basis van deze rapportage nog geen ander standpunt ingenomen.

Besluitvorming over de bouw van een gezamenlijk nieuw zwembad met Beverwijk en het daadwerkelijk beschikbaar stellen van een investeringskrediet volgt na besluitvorming in de raad van Beverwijk. De totale investering van een gezamenlijk zwembad wordt nu geraamd op € 28,7 miljoen. Ten opzichte van het in de meerjarenbegroting geraamde budget voor zwembad De Waterakkers is een aanvullend structureel budget van afgerond € 600.000,- benodigd voor Heemskerk.

De structurele jaarlast voor het in stand houden van het huidige zwembad De Waterakkers wordt geraamd op € 415.000,-.

Openbare groene ruimte

Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt gestreefd naar een gezonde leefomgeving. In het bovenwijkse groen en landschap komt veel ruimte voor sociale ontmoeting, beweging, sport en spel. De gemeente kiest ervoor om de leefomgeving in te richten met het oog op een rijke biodiversiteit en maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie. Deze maatregelen worden ingevoerd in samenhang met concrete revitaliserings- en bouwprojecten.

Duurzaamheid

Energietransitie

In juni 2019 is het Klimaatakkoord ondertekend. In het akkoord staan maatregelen en afspraken om de klimaatdoelen te halen. Veel van deze maatregelen moeten decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) uitvoeren en organiseren.

In het Klimaatakkoord hebben het Rijk en de decentrale overheden afgesproken dat er een onafhankelijk onderzoek komt naar de extra uitvoeringskosten van gemeenten, provincies en waterschappen. Dit zogenaamd 'artikel 2 onderzoek' is door de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) uitgevoerd.¹ Hieruit blijkt dat gemeenten extra middelen nodig hebben om het Klimaatakkoord uit te voeren. De komende periode moet duidelijk worden in hoeverre het adviesrapport van de ROB wordt overgenomen. Dit wordt vermoedelijk onderwerp van gesprek tijdens de onderhandelingen voor de nieuwe kabinetsformatie.

De energietransitie is een langjarige opgave en gaat een grote impact hebben. Een drastische reductie van het gebruik van fossiele energie en een transitie naar duurzame energiebronnen is noodzakelijk. Om onze doelen te bereiken is samenwerken van groot belang. Met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. De gemeente wil hierin een verbindende en richtinggevende rol spelen. Waar initiatieven in de samenleving ontstaan gaan we faciliteren. Waar dat niet vanzelf gebeurt, neemt de gemeente het voortouw.

In Heemskerk zetten we in op plannen die haalbaar en realistisch zijn. De energietransitie raakt alle facetten van de werkgebieden waar de gemeente een rol heeft. Heemskerk werkt hard aan het in kaart brengen van de opgave en het voorbereiden van de benodigde plannen met de Regionale Energiestrategie (RES) en de Transitievisie warmte (TVW). Daarnaast lopen andere trajecten, zoals het regionale energiebesparingsprogramma waarmee we het verduurzamen van woningen stimuleren. Hierbij merken we dat steeds meer inwoners zelf ook aan de slag willen. De vereniging GreenBiz IJmond faciliteert ondernemers, met ondersteuning van de Omgevingsdienst IJmond, bij het verduurzamen van individuele bedrijven en bedrijventerreinen. Het programma IJmond Bereikbaar helpt bedrijven op het gebied van duurzame en slimme mobiliteit. Zo zetten we gezamenlijk stappen om de energietransitie te versnellen.

Klimaat

Het klimaat verandert. De effecten van klimaatverandering zijn breder dan directe overlast ten gevolge van hitte, droogte, wateroverlast en (extra) bodemdaling. Er zijn ook gevolgen voor de volksgezondheid, de energievoorziening, ICT, transport en infrastructuur, landbouw en visserij en natuur. In het deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is in 2018 afgesproken dat klimaatbestendig inrichten uiterlijk in 2020 integraal onderdeel is van het overheidsbeleid en dat Nederland in 2050 klimaatbestendig is.

Er liggen drie grote opgaven op het gebied van duurzaamheid waarop we toekomstbestendig moeten handelen; klimaatneutraal (mitigatie, adaptatie), circulaire economie en duurzame gebiedsontwikkeling. Toekomstbestendig handelen houdt in dat multidisciplinair moet worden gekeken naar de leefomgeving en de openbare buitenruimte in het bijzonder. Naast de uitdagingen in het Fysiek domein stellen de ambities uit het Sociaal domein ook eisen aan de openbare leefomgeving. Dat vervlechting van maatschappelijke opgaven vraagt om samenwerking wordt ook op landelijk niveau onderkend.

¹ Van Parijs naar praktijk; Bekostiging en besturing van de decentrale uitvoering van het Klimaatakkoord. <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2021/01/25/advies-van-parijs-naar-praktijk>

Afval, grondstoffen en milieu

Op weg naar 100kg restafval per persoon per jaar en 75% afvalscheiding. Om deze doelstelling te halen is ons afvalinzamelsysteem voor de laagbouwoningen gewijzigd naar inzameling van grondstoffen aan de deur en restafval op afstand. Ook voor hoogbouw zal de komende jaren het afvalinzamelsysteem worden geoptimaliseerd. We hopen zo onze bewoners te motiveren minder afval als restafval weg te gooien. Hierdoor verwachten we per 2022 minder hoge kosten voor verwerking en verbranding van restafval. Ook verwachten we betere opbrengsten voor de ingezamelde gescheiden herbruikbare grondstoffen. We willen een hogere bewustwording bij onze inwoners over het belang van goed gescheiden afval in relatie tot het milieu.

De landelijke doelstelling uit het VANG programma 2020 van 100 kg restafval per persoon per jaar, is inmiddels aangescherpt. Komende jaren gaan we maatregelen bekijken die de doelstelling van 30kg restafval per persoon per jaar in 2025 helpen realiseren.

Vanaf 2022 wordt de BTW stapsgewijs doorberekend in afvalstoffentarieven van onze huishoudens. Het kan hierdoor lijken dat het gewijzigde inzamelsysteem niet de beloofde besparingen oplevert.

(Ver)duurzaamheid schoolgebouwen

In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is een tweetal categorieën schoolgebouwen te onderscheiden. Enerzijds hebben we te maken met scholen die binnen het IHP nieuwbouw of renovatie krijgen en anderzijds met scholen die, de komende jaren, in stand gehouden worden. In de gemeente Heemskerk gaat deze laatste categorie de grootste opgave vormen. Duurzaamheid is een belangrijk speerpunt van zowel de gemeente als de schoolbesturen. Bij (ver)nieuwbouw en revitalisatie maakt duurzaamheid integraal deel uit van het project. Ook voor de gebouwen die in de beschouwingsperiode van het IHP in stand gehouden worden, is het de ambitie duurzame maatregelen te treffen. De duurzame maatregelen hebben betrekking op het verbeteren van de energiehuishouding en het binnenklimaat.

Strategisch Plan Laadinfrastructuur

Samen met de regio staan de gemeenten aan de lat om te zorgen voor voldoende laadinfrastructuur op eigen grondgebied. Binnen de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) hebben gemeenten daarom de opdracht gekregen om een integrale laadvisie en plaatsingsbeleid voor laadinfrastructuur op te stellen. In het Strategisch Plan Laadinfrastructuur beschrijft de gemeente Heemskerk haar visie op de verschillende vormen van laden ((semi-)publiek, privaat, snel), alsook de verschillende doelgroepen die hiermee bediend zullen worden. Het Strategisch Plan Laadinfrastructuur, dat in 2021 door een extern adviesbureau wordt opgesteld, geeft inzicht in de opgave die er in onze gemeente ligt en welke rol onze gemeente hierin kan gaan spelen.

Mobiliteit en verkeersveiligheid

Het Rijk, provincies, gemeenten en de vervoerregio's hebben samen met maatschappelijke partijen een nieuwe aanpak bedacht en beschreven om de verkeersveiligheid structureel te verbeteren. Alleen door samen te werken kan de veiligheid in het verkeer worden verbeterd, waarbij een ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en kennis een bijdrage levert. Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030 introduceert een nieuwe risico-gestuurde manier van kijken en samenwerken die momenteel regionaal en landelijk wordt opgezet. Voor Heemskerk is een verkeersveiligheidsanalyse gemaakt. Op basis van de analyse is een groslijst van (nog te onderzoeken) maatregelen opgesteld, deze zullen het komende jaar worden geprioriteerd. Een aantal maatregelen zijn opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan (MJIP). Uitvoering van de overige maatregelen heeft financiële consequenties. Deze worden de komende periode in kaart gebracht.

Onze mobiliteitsopgave is ondersteunend aan de ontwikkeling van Heemskerk. Speerpunten zijn vooral bereikbaarheid en een goede ontsluiting in afstemming met de Metropool Regio Amsterdam (MRA). Daarnaast zijn schonere en veiligere vormen van vervoer belangrijk. Daarvoor zetten we ook in op de ontwikkeling van lightrail in de regio. Op diverse bestuurlijk platforms agenderen we deze ontwikkeling. Ook stimuleren we het openbaar vervoer, de fiets en het gebruik van schone (deel)auto's en stellen we een strategisch plan laadinfrastructuur op, waarin de kaders worden aangegeven op welke wijze de gemeente het laden van elektrische auto's gaat faciliteren.

Door de coronacrisis is de bezettingsgraad in het busvervoer gedaald. Connexxion gaat vanwege de lagere bezettingsgraad inzetten op versobering van het busvervoer. Binnen het concessiegebied Zuid-Kennemerland/IJmond zal Connexxion het busvervoer op basis van vraag en aanbod gaan herschikken. Dit zal in 2022 terug te zien zijn in het aantal busritten door Heemskerk. In het Platform Vervoer wordt onderzocht of het bedrijventerrein De Trompet kan worden opgenomen in het lijnennet van Connexxion.

De nieuwe snelwegverbinding tussen de A8 en A9 moet een goede inpassing in het landschap krijgen, met respect voor de cultuurhistorie van het gebied en de leefkwaliteit van de omliggende woonwijken. Bij de keuze voor behoud van de huidige ontsluitingsstructuur is de blik binnen die structuur op het verbeteren van de verkeersveiligheid gericht. En wordt gekozen voor goede bereikbaarheid van de omliggende stations.

IJmondiaal wordt samen met de gemeenten Beverwijk en Velsen een regionale mobiliteitsagenda opgesteld, waarmee de Regionale Mobiliteitsvisie IJmond een opvolger krijgt.

Maatregelen strategisch plan verkeersveiligheid 2030

Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 beschrijft een nieuwe risico gestuurde verkeersveiligheidsaanpak. Hierin wordt ingezet op het voorkomen van ongevallen door de belangrijkste risico's in het verkeerssysteem proactief aan te pakken. De provincie Noord-Holland heeft daarom samen met de regio Zuid-Kennemerland-IJmond een verkeersveiligheidsanalyse uitgewerkt, welke een vervolg heeft gekregen in het rapport "Verkeersveiligheid gemeente Heemskerk - Risicoanalyse van het verkeerssysteem – een stappenplan". Op basis van de analyse is een groslijst opgesteld van verkeersonveilige locaties in Heemskerk. Op deze groslijst staan ook meerdere locaties die nog niet zijn opgenomen in het MJIP, waarvan het wel wenselijk is uit oogpunt van verkeersveiligheid om deze aan het MJIP toe te voegen. Voor meerdere locaties is nader onderzoek nodig om na te gaan welke maatregelen er genomen kunnen worden. Voor de betreffende maatregelen en mogelijke nadere onderzoeken zal zeer vermoedelijk provinciale subsidie worden verleend. De hoogte hiervan is op dit moment nog niet bekend.

Meerjareninvesteringsprogramma Openbare Ruimte

Om de verschillende beleidsdoelstellingen in Heemskerk te bereiken, is het onontkoombaar dat de verschillende vervangings- en ambitieprogramma's op elkaar worden afgestemd om uiterlijk in 2050 een toekomstbestendige en duurzame gemeente te hebben gerealiseerd. Met dit als uitgangspunt kan het volgende resultaat worden voorgelegd: een integrale programmering inclusief financieel kostenoverzicht voor de komende 4 jaar als basis en een doorkijk naar de periode tot en met 2030. Het grote voordeel van de integrale aanpak is dat de werkzaamheden (kosten)efficiënt worden uitgevoerd zodat kan worden geanticipeerd op de kansen die zich voordoen en een multidisciplinaire aanpak mogelijkheden biedt om aanspraak te maken op subsidies.

3. Financieel beeld uitgewerkt in twee scenario's

3.1 Startpunt perspectiefnota

Het startpunt voor de Perspectiefnota 2022 is de vastgestelde Begroting 2021 aangevuld met de raadsbesluiten uit de periode november 2020 - april 2021. Ook de structurele effecten uit de Jaarrekening 2020 en de circulaire tot en met december 2020 zijn verwerkt.

Financieel beeld 2022-2025				
(Bedragen x € 1.000,-)	2022	2023	2024	2025
SALDO MEERJARENBEGROTING incl. moties en amendementen	15	2.656	2.851	2.201
Raadsbesluit nota Reserves en Voorzieningen (D/2020/305860)				
Dekking kapitaallasten t.l.v. exploitatie	-88	-517	-555	-555
Financiële positie na besluit reserves en voorzieningen 2020	-73	2.139	2.296	1.646
Raadsbesluit Nota Activa (D/2021/344665)				
Effect nota Activa & afschrijven	57	-32	-21	18
Financiële positie na investeringen	-16	2.107	2.275	1.664
Decembercirculaire 2020				
Structureel effect decembercirculaire 2020	-48	-49	-50	-50
Financiële positie na bestuurlijke besluiten 2021	-64	2.058	2.225	1.614
Indexeringen				
Indexeringen obv uitgangspunten paragraaf 3.2				-724
Correcties jaarschijf 2025 t.o.v. 2024				653
Financiële positie na bestuurlijke besluiten 2021	-64	2.058	2.225	1.543
Raadsbesluiten 2021				
Overname gebouw brandweerkazerne VRK	-5	-7	-9	0
Sanering voormalige stortplaats Zuidermaatweg (budgettair neutraal)		0	0	0
Financiële positie na bestuurlijke besluiten 2021	-69	2.051	2.216	1.543
Structurele effecten jaarrekening 2020				
Programma 1 Bestuurlijk domein	0	0	0	0
Programma 2 Sociaal domein	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
Programma 3 Fysiek domein	-8	-8	-8	-8
Algemene dekkingsmiddelen / bedrijfsvoering	0	0	0	0
Financiële positie na structurele effecten jaarrekening 2020	-1.277	843	1.008	335
Startpunt meerjarenperspectief Perspectiefnota 2022-2025	-1 277	843	1.008	335

Toelichting

Effect Nota Activa

In april 2021 is de Nota Activa en afschrijven vastgesteld. Alle investeringen zijn geactualiseerd aan de hand van de nieuwe richtlijnen van de nota. Ook is nogmaals gekeken naar een realistische planning van de investering en de noodzaak van de investering. Daardoor zijn investeringen verschoven in de tijd en zijn investeringen samengevoegd of vervallen. Vanaf 2022 is de

investeringsomvang € 5,4 miljoen oplopend naar ruim € 9 miljoen in de jaren daarna. Het totale financiële effect van de actualisatie leidt tot een voordeel van € 57.000,- in 2022, een nadeel van € 32.000,- in 2023, een nadeel van € 21.000,- in 2024 en een voordeel van € 18.000,- in 2025. Met deze doorrekening is het effect van de nota meerjarig in beeld gebracht, waarmee de toezegging bij de behandeling van de Nota Activa en afschrijving (T/2021/024) is uitgevoerd.

Tegelijk met deze actualisatie is de Taskforcemaatregel Stelpost kapitaallasten ook structureel ingevuld vanaf 2023. Alleen in 2022 resteert nog een incidenteel nadeel van € 24.000,-. Dit bedrag wordt nog ingevuld bij de Begroting 2022 of lopende begrotingsjaar.

Structureel effect december circulaire

Hierover is een toelichting gegeven met het raadsmemo BIRM/2020/0763.

Structurele effecten Jaarrekening 2020

Met de Jaarrekening 2020 zijn een aantal afwijkingen vastgesteld in programma 2 en 3 die een structureel effect hebben. Deze effecten zijn opgenomen in onderstaande tabel. Daaronder is toegelicht wat de ontwikkelingen en activiteiten zijn vanaf 2022. Voor de ontwikkelingen in de jaarschijf 2021 verwijzen wij naar de 1^e Bestuursrapportage 2021.

Onderdeel	Programma 2 Sociaal domein	I/S	Lasten	V/N	Baten	V/N
	Omschrijving afwijking					
2.4	Hulp bij het huishouden	S	-300	N		
2.4	Woonvoorzieningen en hulpmiddelen	S	-200	N		
2.5	Gespecialiseerde jeugdhulp	S	-700	N		
	Totaal Sociaal domein		-1.200	N		
Onderdeel	Programma 3 Fysiek domein	I/S	Lasten	V/N	Baten	V/N
	Omschrijving afwijking					
3.2	Extra instrooien waterpasserende bestrating	S	-8	N		
	Totaal Fysiek domein		-8	N	0	

Toelichting Wmo

Door landelijke keuzes over het abonnementstarief, de dubbele vergrijzing en het feit dat mensen langer zelfstandig thuis blijven wonen, zien we de afgelopen jaren een toename van Wmo-aanvragen. Met daarbij tevens een complexere ondersteuningsvraag en minder afwijzingsmogelijkheden door gewijzigde wetgeving en door jurisprudentie. Dit leidt de afgelopen jaren tot een trend van stijgende kosten op het vlak van huishoudelijke ondersteuning en voor woonvoorzieningen en hulpmiddelen.

Huishoudelijke ondersteuning (€ 300.000,- vanaf 2022)

In 2019 was sprake van een toename van 19% aan nieuwe cliënten hulp bij het huishouden ten opzichte van 2018. In 2020 zien we een verdere toename van 9% in vergelijking tot 2019. Dit leidt, zoals aangegeven in de Jaarrekening 2020, tot structureel hogere uitgaven. Daar staat tegenover dat we in 2020 de beweging hebben voorbereid van maatwerkvoorziening naar algemene voorziening huishoudelijke hulp. Implementatie hiervan vindt plaats per 2021 en zal naar verwachting bijdragen aan een verlaging van het tekort op Hulp bij het huishouden.

Woonvoorzieningen en hulpmiddelen (€ 200.000,- vanaf 2022)

Op het gebied van woonvoorzieningen en hulpmiddelen zien we meer en complexere aanvragen. Dit leidt, zoals aangegeven in de Jaarrekening 2020, tot een structurele toename van de kosten. Een belangrijke rol hierbij speelt de geringe doorstroom op de woningmarkt: het ontbreken van geschikte

woningen voor de doelgroep leidt steeds meer tot relatief dure woningaanpassingen en tot meer inzet van hulpmiddelen.

Toelichting Jeugdhulp (€ 700.000,- vanaf 2022)

Het landelijke beeld is dat de uitgaven voor jeugdzorg ten opzichte van de rijksbijdragen aanzienlijk stijgen. Ter compensatie verstrekt het rijk voor de periode 2019 t/m 2022 incidenteel extra middelen aan gemeenten. Of en zo ja in welke mate wordt overgegaan tot verstrekking van extra structurele middelen is op dit moment nog niet duidelijk.

Ook in Heemskerk zien we een stijging van de uitgaven, zij het in relatief geringere mate dan landelijk het geval is. We merken hierbij ter nuancering op dat we voor de dekking van jeugdhulp geen gebruik hebben gemaakt/maken van de incidentele middelen die het rijk aan het gemeentefonds heeft toegevoegd. (Landelijk is dit op grond van de meicirculaire 2019 € 400 miljoen en € 300 miljoen voor zowel 2020 als 2021. Op grond van de septembercirculaire 2020 is dit € 300 miljoen voor 2022).

Het tekort in 2020 zien we voor ongeveer de helft als structureel. Deze trend van structureel stijgende kosten wordt onder andere veroorzaakt doordat de tarieven van de ingekochte ondersteuning op grond van de overeenkomsten jaarlijks een hogere indexering kenden dan het percentage van de gemeentelijke begroting. Deze jaarlijks achtergebleven indexering heeft geleid tot een (cumulatief) stijgend tekort.

Daarnaast zijn de tarieven voor een gedeelte van de ondersteuning in 2020 verhoogd na een regionaal doorlopen aanbesteding. Dit leidt op jaarbasis tot circa € 200.000,- aan meerkosten.

Kijken we naar de instroom van jeugdigen dan zien we in Heemskerk een recent ingezette daling qua aantallen, Daarbij zien we wel een verschuiving naar zwaardere en langer durende ondersteuning. Dit leidt tot hogere kosten.

Het risico voor kleine gemeenten is dat enkele gevallen kunnen leiden tot relatief hoge kosten. Dat zien we de afgelopen periode gebeuren: inzet (via externe verwijzers) naar zeer kostbare specialistische jeugdhulpvormen met verblijf. Dit sluit aan bij het beeld van complexere problematiek.

3.2 Uitgangspunten begroting

Kader voor het opstellen

Het algemene kader is een structureel sluitend meerjaren perspectief. De gemeente Heemskerk kende de afgelopen periode jaarlijks tekorten. Met het instellen van een Taskforce in 2020 zijn er bezuinigingen doorgevoerd die er voor zorgde dat de jaren 2023 en 2024 weer met een positief saldo sloten. Voor deze Perspectiefnota is het uitgangspunt dat minimaal de jaren 2023, 2024 en 2025 met een positief saldo sluiten. Daarmee wordt het structureel evenwicht in het financieel meerjarenbeeld verder hersteld. Dit is ook het kader waarmee onze provinciaal toezichthouder de komende begroting gaat beoordelen.

Begroten in onzekere tijden

Het opstellen van een meerjaren begroting wordt gekenmerkt door steeds meer onzekerheden. Waar de kosten voor jeugd en Wmo nog steeds stijgen, is er nog steeds geen zicht op een compensatie vanuit het Rijk. Sterker nog. Ondanks het rapport van AEF waarin wordt aangetoond dat de kosten stijging op de jeugdzorg niet door gemeenten kan worden opgelost bij gebrek aan maatregelen, is het overleg tussen het Rijk en de VNG onlangs op niets uitgelopen. Inmiddels is in dit dossier zelfs arbitrage ingesteld door de VNG. De onzekerheid over een compensatie duurt hierdoor nog voort. Dit alles houdt in dat er op korte termijn geen duidelijkheid komt over een eventuele compensatie voor de kostenstijging van de jeugdzorg.

Wel is inmiddels een eerste cijfermatige verkenning gepubliceerd over de effecten van de herijking van het gemeentefonds. Omdat deze uitkomsten tot de nodige discussie leidt bij de gemeenten, is deze herverdeling nog niet vastgesteld. Het is goed om te beseffen dat het om een herverdeling van de bestaande omvang van het gemeentefonds. Er is geen sprake van een stijging van de omvang van het gemeentefonds zelf.

De verdeling is gebaseerd op cijfers uit 2017, en herrekening op basis van cijfers uit 2019 volgt nog. Dat maakt het voordeel voor Heemskerk nog allerminst zeker. Een aantal opvallende zaken worden hier toegelicht:

In de nieuwe verdeling gaat Heemskerk veel minder middelen voor het sociaal domein krijgen dan nu het geval is. Een daling van circa € 2,9 miljoen.

Ook op de eigen inkomsten wordt de uitname uit het gemeentefonds fors groter; ruim € 2,7 miljoen. Dat wil zeggen dat het Rijk ervan uit gaat dat Heemskerk zelf meer eigen middelen gaat innen dan dat er nu gedaan wordt. Die hogere opbrengst wordt gebaseerd basis van de onbenutte ruimte binnen de belastingcapaciteit van de gemeente. Deze ruimte is zo groot doordat de WOZ waarde van de huizen in Heemskerk de laatste jaren harder zijn gestegen dan het landelijk gemiddelde. Hierdoor zou bij eenzelfde OZB-tarief meer opbrengst opgehaald worden. Om gemeenten met een veel lagere belastingcapaciteit in staat te stellen eenzelfde niveau aan voorzieningen te realiseren gaat het Rijk de verschillen in belastingcapaciteit via het gemeentefonds onderling compenseren.

Voor de klassieke maatstaven zoals aantal huishoudens, sociale structuur, et cetera ontvangt Heemskerk weer meer middelen waardoor er per saldo een positief resultaat ontstaat.

Cijfers 2017	Huidige verdeling						
	Uitgaven Soc Dom	Uitgaven Klassiek	Totaal uitgaven	Inkomsten /OEM	TOTAAL	IU/DU 2017	
	33.497.898	24.507.900	58.005.798	-6.271.295	51.734.503	789.192	
	Nieuwe verdeling						
	Uitgaven Soc Dom	Uitgaven Klassiek	Totaal uitgaven	Inkomsten/OEM	TOTAAL	IU/DU 2017	HV effect
	30.616.793	30.563.258	61.180.052	-8.965.541	52.214.510	789.192	480.007
Vershil:	-2.881.104	6.055.359	3.174.255	-2.694.247	480.007	0	480.007

Echter, het ministerie heeft uitdrukkelijk geadviseerd om een eventueel voordeel nog niet mee te nemen bij het opstellen van de begroting 2022. Het risico is te groot. Ten eerste gaat het om relatief oude cijfers die voor de berekening zijn gebruikt.

Ten tweede kan het herverdelingseffect op het sociaal domein voor Heemskerk nog verder verslechteren. Doordat de tekorten op Wmo maar vooral ook jeugd bij de meeste gemeenten in de jaren 2018 en 2019 ook fors toenamen, was de kosten stijging in Heemskerk relatief gering. Bij een nieuwe herverdeling op basis van cijfers 2019 kan het tekort dat Heemskerk heeft op de uitgaven Wmo en jeugd ten opzichte van de tekorten die de overige gemeenten hebben relatief nog kleiner zijn.

Omdat het totaal van het gemeentefonds gelijk blijft, zal ons aandeel ten opzichte van de overige gemeenten nog lager worden. Daarmee kan de korting voor het onderdeel sociaal domein nog groter worden voor Heemskerk.

Vanwege de discussie over de effecten van de herverdeling is een advies gevraagd van het ROB. Dat advies wordt betrokken bij de uiteindelijke herverdeling.

Wat verder nog een rol kan gaan spelen is de formatie van het nieuwe kabinet. Een nieuw kabinet gaat ook een nieuw regeerakkoord opstellen, met daarin eigen speerpunten. In hoeverre het nieuwe regeerakkoord zorgt voor nieuwe taken of opdrachten voor gemeenten, en of daar dan al dan niet voldoende financiële middelen beschikbaar voor worden gesteld is nog de vraag. Denk ook aan de nieuwe taken die het huidige kabinet al aan gemeenten heeft gegeven, zonder dat daar adequate middelen voor de uitvoering zijn meegekomen. Zoals het Klimaatakkoord, de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouw.

Wat te doen?

Er ontstaat een dilemma. Wanneer aan de ene kant alle taken worden opgenomen met adequate middelen voor de uitvoering, ontstaat er een miljoenen tekort. Het zijn wel noodzakelijke taken, maar er is (nog) geen geld vanuit het Rijk voor beschikbaar gesteld. Een dergelijk fors te kort kan leiden tot een noodzaak tot bezuinigen, terwijl het goed mogelijk is dat na de kabinetsformatie er wel middelen voor de uitvoering beschikbaar komen. Dan zijn er ombuigingsoperaties in gang gezet, die achteraf voorbarig bleken te zijn.

De andere kant is ook een risico. Wanneer er teveel wordt geanticipeerd op extra financiële ruimte vanuit het Rijk vanwege compensatie voor de kosten van de jeugdzorg, het afschaffen van de opschalingskorting of vanwege de herijking, en deze blijkt na de kabinetsformatie toch tegen te vallen ontstaat een ander scenario. Er zijn acties in gang gezet terwijl de budgetruimte er in de begroting 2022 helemaal niet blijkt te komen vanuit het Rijk.

Vanwege dit dilemma hebben concerncontrollers van de 100.00+ gemeenten samen met BZK, de VNG en de provinciaal toezichthouders een set van aannames gepubliceerd om te komen tot het opstellen van een perspectiefnota. Hierbij worden twee overall uitgangspunten gehanteerd:

1. Anticiperen op meer financiële ruimte wordt begrensd
2. Anticiperen op een positief herverdeeeffect herijking kan alleen in uitzonderlijke gevallen

In het kort betekent dit voor het opstellen van de Perspectiefnota:

Het gemeentefonds

- Accessen 2022 en latere jaren baseren op de septembercirculaire 2020 bij gebrek aan actuelere informatie.
- Herijking: geen herverdeeeffecten meenemen
- Loon / prijs ontwikkeling; de loon / prijsontwikkeling uit het CEP overnemen
- Opschalingskorting: de huidige opschalingskorting conform de huidige ramingen door laten lopen tot het maximum is bereikt zoals in eerdere circulaires is aangegeven

Sociaal domein

- Jeugdzorg: gezien het feit dat de onderhandelingen na het uitkomen van de set aannames is gestaakt, en er nu een arbitrage is gestart, is het inrekenen van een deel van de uitkomsten op basis van het AEF rapport niet opportuun. Het alternatief is de P.M. post van € 300 miljoen aan te blijven houden tot het regeer akkoord, waarbij de lastenontwikkeling van jeugd ook moet worden doorvertaald. In Heemskerk heeft de raad bij amendement de P.M.post tot na het regeerakkoord doorgetrokken. Hierin schuilt een risico.
- Abonnementstarief: advies is om qua baten niets extra's vanuit het Rijk op te nemen.

- Beschermd wonen; advies is om de cijfers te volgen, zoals via de herijking en de WLZ-uitname bekend zijn per gemeente.

Nieuwe taken

Omgevingswet: alleen incidentele kosten van de transitie opnemen, structurele effecten van de Omgevingswet afwachten van de financiële consultatie

Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen (WKB): geen structureel voordeel of nadeel opnemen maar wachten op de resultaten van het onderzoek.

Klimaatakkoord: voor begroting 2022 niet meer budget opnemen dan de feitelijke bijdrage van het Rijk.

Op basis van deze set van aannames worden de noodzakelijkheden of wensen financieel vertaald in de overzichten van de Perspectiefnota.

Voor het opstellen van de begroting van het komende jaar wordt vooraf een besluit genomen door de raad over de uitgangspunten. De uitgangspunten zijn de percentages voor loon- en prijsstijgingen waarmee de budgetten de komende jaren worden geïndexeerd. Als basis voor de uitgangspunten wordt de meest recente Macro-economische verkenning (MEV) van het Centraal Planbureau (CPB) gebruikt. Met percentages uit de MEV wordt de begroting voor de jaren 2022-2025 geactualiseerd.

Prijsniveau

Het Centraal Economisch Planbureau (CPB) voorspelt in het Centraal Economisch Plan van maart 2021 dat er economisch herstel in zicht is. Dit wordt ook doorgerekend in het regeerakkoord. De gevolgen van de coronacrisis werken echter nog wel door. In de basisraming groeit de Nederlandse economie in 2021 naar verwachting met ruim 2% en in 2022 met 3,5%. De verwachte groei van het Bruto binnenlands product (Bbp) is vastgesteld op 2,0% per jaar in 2022-2025.

Bij het opstellen van de begroting 2021 is rekening gehouden met een indexatiepercentage van 1,50% en meerjarig met 1,75%. De indexatiepercentages voor Heemskerk worden bijgesteld wanneer zij meer dan 0,25 % afwijken van de laatste CPB cijfers. Dat is voor het komende begrotingsjaar 2022 niet het geval, waardoor er geen effect is voor dat jaar als gevolg van een bijstelling prijsindexatie.

Indien het CPB met een nieuwe verkenning komt met een hogere afwijking van het indexatiepercentage, dan is een bijstelling van de budgetten 2022 noodzakelijk. Deze bijstelling zal dan voor 2022 en latere jaren verwerkt worden in de Begroting 2022.

Personeelslasten

In de meerjarenbegroting 2021 is al 2,25 % opgenomen voor structurele loonkosten stijging. Dit % is inclusief een stijging voor de pensioenpremie. De huidige cao liep af op 31-12-2020 en op dit moment is er nog geen zicht op een nieuwe CAO. De onderhandelingen tussen de VNG en het Rijk liggen stil. Naar verwachting zal de loonstijging als gevolg van de coronacrisis beperkt blijven. Indien er bij het sluiten van een nieuwe CAO voor 2021 en latere jaren een hogere loonkostenstijging volgt dan 2,25 %, zal dat bij de meerjarenbegroting 2022 worden gecorrigeerd.

Rente-omslagpercentage

Voor financiering van investeringen passen gemeenten totaal financiering toe. Dit houdt in dat de gemeente alle uitgaven en investeringen gezamenlijk financiert, en niet per investering een aparte lening aangaat en/of administreert. Als gevolg van de systematiek van totaal financiering is het niet mogelijk om rentekosten direct aan een investering toe te rekenen. Tegenover de totale boekwaarde van de investeringen worden de totale rentelasten van de aangetrokken financieringsmiddelen

geplaatst. De procentuele verhouding tussen de totale boekwaarde en de totale rentelasten wordt het rente-omslagpercentage genoemd. De berekeningswijze van dit percentage wordt voorgeschreven in het Besluit begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Voor toerekening van rente aan nieuwe investeringen wordt het rente-omslagpercentage gebruikt. Voor 2022 is dat 1,50%.

OZB - methodiek

De OZB is een inkomstenbron die het Rijk schaaft onder de OEM (Overige Eigen Middelen). Het Rijk ziet deze inkomsten als primaire inkomstenbron voor gemeenten omdat gemeenten hier zelf direct invloed op hebben. De uitkering uit het gemeentefonds wordt gezien als aanvullend voor de uitvoering van de landelijke min of meer verplichte taken. Op basis van de OZB kan een gemeente haar voorzieningen niveau op een basis of juist hoger dan wel lager niveau brengen dan het landelijke gemiddelde, afhankelijk van de keuze van het lokale bestuur. De WOZ-waarde van de woningen en niet-woningen in een gemeente spelen een belangrijke rol bij de hoogte van de OZB opbrengst. Hoe hoger de waarde, hoe hoger de OZB opbrengst kan zijn.

Het Rijk stuurt door haar herverdelingsbeleid op een meer gelijkmatige verdeling van de mogelijke OZB opbrengst, de zogeheten belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit wordt bepaald door de WOZ- waarde * belastingtarief = belasting opbrengst.

Het Rijk hanteert een landelijk gemiddeld belasting tarief en monitort de WOZ waardestijging per gemeente. Bij de berekening van de algemene uitkering van het gemeentefonds hanteert het Rijk een korting voor gemeenten met een relatief hoge WOZ waarde stijging. Die korting wordt verdeeld onder gemeenten met een relatief lage WOZ waarde stijging. Het totaal van het gemeentefonds blijft gelijk, er is sprake van een herverdeling. Zo kunnen gemeenten met een lage WOZ waarde toch de voorzieningen op peil houden zonder de OZB onevenredig te moeten laten stijgen. De keerzijde is dat gemeenten met een hogere WOZ waarde worden gekort. Het Rijk gaat er immers van uit dat deze gemeenten ook meer OZB innen.

De situatie in Heemskerk is dat de afgelopen jaren een WOZ waarde stijging kende die rond of hoger lag dan het landelijk gemiddelde. Vooral 2019 springt er uit.

jaar beschikkingen	% stijging of daling tussen waardepeildata	
	deze gemeente	landelijke gegevens
Marktontwikkeling woningen		
2014	-0.1	-5.4
2015	-3.2	-2.8
2016	2.7	1.2
2017	2.9	3.3
2018	5.5	5.9
2019	11.9	8.3
2020	9	8.6

Bron: Website Waarderingskamer

De systematiek:

De rekensom gaat uit van $\text{WOZ-waarde} * \text{belastingtarief} = \text{belasting opbrengst}$.

Door de huidige systematiek waarbij de OZB opbrengst door de raad wordt gemaximeerd met 1,5% van de OZB opbrengst, zal bij een WOZ waarde stijging het belastingtarief moeten dalen om binnen de gestelde grens van de opbrengst te blijven.

Echter, het Rijk gaat uit van de methodiek : Als WOZ ↑ dan opbrengst ↑

Dat kan is alleen het geval wanneer als tarief niet gecorrigeerd ↓ . Maar dat is wat bij de Heemskerkse systematiek juist wel gebeurt.

Gevolg daarvan is dat de korting die door het Rijk wordt doorberekend in de algemene uitkering van het gemeentefonds niet kan worden gecompenseerd, en per saldo er minder aan OZB opbrengst resteert. Hierdoor wordt de financiële ruimte in de begroting beperkt.

Een tweede effect van deze systematiek is dat wanneer er extra woningen bij komen, de opbrengst moet worden opgebracht door meer wonen dan het jaar ervoor. Ook dat heeft een neerwaarts effect op het belastingtarief.

En een derde effect wat speelt is dat door de indirect verplichte daling van het belasting tarief de niet-woningen juist iets minder gaan betalen, omdat in die categorie de WOZ-waarde stijging nagenoeg nihil is.

Al met al heeft de systematiek om de OZB opbrengst te maximeren een aantal nadelige effecten die niet direct zichtbaar zijn.

Een alternatief is het maximeren van de OZB tarief. Dat sluit aan bij de systematiek van het Rijk en geeft de ruimte om de korting van het Rijk op te vangen.

Een bijkomend effect van deze systematiek is dat duurdere woningen relatief gezien wat meer OZB gaan betalen ten opzichte van de goedkopere woningen. De sterkere schouders dragen dan ook wat zwaardere lasten.

Hieronder volgt een fictief rekenvoorbeeld:

Stel:

Gemiddelde WOZ waarde = € 250.000,-

Totale OZB opbrengst € 6.000.000,- in 2020

Tarief 2021 = 0,0880

Methode een % op de belastingopbrengst

Stijging opbrengst 1,5% (raadsbesluit). Dan wordt de opbrengst € 6.000.000 * 1,015 = € 6.090.000,-
Het volgende begrotingsjaar een extra opbrengst van € 90.000.

Als WOZ ↑ dan tarief ↓ omdat opbrengst begrensd is met 1,5%, beleid is je mag niet boven de € 6.090.000 uitkomen.

Het Rijk gaat uit bij stijgende WOZ waarde (= hogere belastingcapaciteit) dat gemeenten hier ook gelijke tred mee houden en meer opbrengsten genereren a.g.v. marktmechanisme (Het is de markt die de WOZ waarde bepaald door de verkoopprijzen van woningen). Maar in dit voorbeeld gebeurt dat niet. En de een Rijkskorting wordt ook niet verdisconteerd in de opbrengst, die moet nog van de € 90.000,- extra opbrengst af.

Methode een % op het belasting tarief

Stel: Stijging op tarief 1,5% (besluit raad) Een WOZ stijging 7% (marktontwikkeling)

Tarief = 0,0880 * 1,015 = 0,08932 voor woningen

OZB op opbrengst (tarief gaat per waarde € 1.000)

€ 250.000 * 0,0880 = € 22 in 2021

€ 250.000 * (0,0880 * 1,5%) = 22,33 in 2022

€ (250.000 * 1,07) = € 267.500 * 0,08932 = 23,89 in 2022

Effect tarief stijging = € 0,33

Effect WOZ stijging = € 1,56

Totaal stijging € 1,89

Deze stijging is veel groter bij hele dure huizen Stel WOZ € 1.000.000

In 2021 € 1.000.000 * 0,0880 = € 88

In 2022 € 1.000.000 * 0,0892 = € 89,32

Effect tarief stijging = € 1,32

In 2022 (€ 1.000.000 * 1,07) * 0,08932 = € 95,57

Effect WOZ stijging = € 6,25

Totaal stijging € 7,57

De OZB opbrengst wordt niet begrensd, de lijn van het Rijk wordt gevolgd om de stijgende belastingcapaciteit te benutten.

In beide rekenvoorbeelden moet de korting van het Rijk als gevolg van de hogere gemiddelde WOZ waarde nog wel worden af gehaald. Maar in het tweede voorbeeld (methode een % op het tarief) is daar ook ruimte voor vanwege de hogere opbrengst.

Het voorstel is om met ingang van het begrotingsjaar 2022 een de stijging van het OZB tarief te maximeren met 1,5%. Deze 1,5% is afgeleid van het inflatie percentage. Dit sluit aan bij de systematiek van het Rijk en blijft in de lijn van het coalitie akkoord en het uitvoeringsprogramma waar wordt gesproken van het verhogen van de belastingen met maximaal het inflatiepercentage. Bij de Begroting 2022 wordt dit voorstel nader uitgewerkt en aan uw raad voorgelegd.

Tarieven

De tarieven, leges en retributies worden in de begroting 2022 trendmatig met 1,75% verhoogd.

Hiermee wordt aangesloten bij het feitelijke prijsmutatiepercentage voor het jaar 2022.

Met betrekking tot de tarieven afvalstoffenheffing, rioolrecht en marktgelden wordt als uitgangspunt 100% kostendekkendheid aangehouden. Op dit moment zijn nog niet alle tarieven 100% kostendekkend.

Subsidies

Subsidies zijn voor de gemeente een belangrijk instrument om de sociale infrastructuur te faciliteren en sturing te geven aan de beleidsuitvoering. Vanwege de stijging van autonome kosten, waaronder ook de loonkostenontwikkeling, binnen de gesubsidieerde instellingen en het gedurende een aantal jaren achterwege blijven van gemeentelijke indexatie, kwam de financiële positie van deze instellingen onder druk te staan. Om verdere scheefgroei te voorkomen is in de Kadernota 2019 besloten om de subsidies vanaf het jaar 2020 met 1,75% te indexeren. Deze beleidslijn is in 2021 ook gehanteerd. Er wordt voor 2022 voorgesteld deze te continueren.

Grondexploitaties

Met betrekking tot de grondexploitaties zijn de volgende rentepercentages van toepassing:

- Over de niet voor grondexploitatie bestemde gronden zal een rentepercentage worden berekend gelijk aan het rente-omslagpercentage (1,50%).
- Indien sprake is van het ter beschikking stellen van financieringsmiddelen aan de grondexploitatie, zal aan de voor exploitatie bestemde gronden een rentepercentage worden toegerekend gelijk aan het rente-omslagpercentage (1,50%).
- Indien sprake is van een overschot aan financieringsmiddelen binnen de grondexploitatie zal aan de voor exploitatie bestemde gronden geen rente worden toegerekend.
- Binnen de grondexploitaties wordt geen rente rekening-courant berekend over de mutaties die zich binnen het jaar voordoen.

Financieringen

Ieder jaar wordt een zo nauwkeurig mogelijke inschatting gemaakt van de verwachte ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt en het effect hiervan op de rentetarieven. Dit is van belang, omdat de rentelasten van noodzakelijk nieuw aan te trekken lang- en kortlopende geldleningen in de begroting

worden opgenomen. In de paragraaf Financieringen wordt bij de berekening van de financieringspositie geprognosticeerd of en in hoeverre het aantrekken van geldleningen noodzakelijk is. Deze rentevisie is gebaseerd op de verwachtingen van enkele financiële instellingen zoals de Europese Centrale Bank (ECB) en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Afgelopen jaar is de economie als gevolg van de Coronapandemie gekrompen, en is de rente nog verder gedaald. De korte(geldmarkt) rente is negatief en de rente die we als gemeente voor 10-jaars leningen moeten betalen is rond 0%. De verwachting is dat in de loop van dit jaar de economie weer gaat groeien, en daarmee ook de inflatie. Om de prijsstijging te beperken houdt de ECB de rente in ieder geval tot medio 2022 laag. Samenvattend is de verwachting dat de rente op de kapitaalmarkt dit jaar en volgend jaar iets zal gaan oplopen

We stellen voor om voor 2022 in de begroting de rente gelijk te houden aan die voor 2021. Dat houdt in dat voor kort geld wederom een rentetarief van 0,00% en voor lang geld een rentetarief van 0,75% wordt gehanteerd. Aangezien bij de vaststelling van deze Perspectiefnota er fundamentele knopen dienen te worden doorgehakt die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente stellen wij voor om de financieringsprognose niet reeds nu, maar pas bij het opmaken van de begroting op te stellen. Er is dan meer duidelijkheid omtrent de plannen en ook een recentere rentevisie beschikbaar.

Dat houdt voor de presentatie van de cijfers in deze Perspectiefnota in dat de begrote rentelasten voor nieuw aan te trekken leningen, zijn gebaseerd op de berekening van de financieringspositie van vorig jaar. Bij het opmaken van begroting 2022-2025 bekijken we opnieuw de prognoses.

Doorrekening indexering voor jaarschijf 2025

In de totaaltabel hieronder staat een overzicht van de % die gebruikt worden als uitgangspunt voor het opzetten van de meerjarenbegroting 2022. Het jaar 2025 wordt toegevoegd aan het meerjarig beeld in het overzicht. Voor deze jaarschijf moet de indexatie nog worden doorgerekend. Doorrekening van de indexaties op de budgetten levert een nadeel op van € 724.000,-. Dit bedrag is opgenomen voor jaarschijf 2025 in de tabel op de regel indexeringen.

	2021	2022	2023	2024	2025
<u>Prijsniveau:</u>	1,50%	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%
Rente-omslagpercentage	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Tarieven	1,50%	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%
Subsidies	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%	1,75%
Grondexploitaties	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
<u>Financieringen:</u>					
Kort geld	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Lang geld	0,75%	0,75%	0,75%	0,75%	0,75%

Correcties voor jaarschijf 2025

In deze Perspectiefnota wordt het jaar 2025 toegevoegd aan het meerjarig beeld. Dit gebeurt in principe door het jaar 2024 door te trekken naar het jaar 2025. Daarna wordt er gecorrigeerd voor effecten uit 2024 die in de jaarschijf 2025 niet (meer) van toepassing zijn. Deze correcties hebben in totaal voor 2025 een positief effect van € 653.000,-. De grote correcties zijn:

Onderwerp	Bedrag	Voordeel/nadeel
Openbaar Onderwijs, incidenteel budget Zilvermeeuw	€ 269.000,-	Voordeel

Openbaar Onderwijs, incidenteel budget Leonardus	€ 140.000,-	Voordeel
Speelvoorzieningen	- € 6.000,-	Nadeel
Bedrijfsvoering, overheveling archief extra budget stopt per 2024	€ 50.000,-	Voordeel
Stoppen onttrekking Bestemmingsreserve Energie transitie	€ 200.000,-	Voordeel

3.3 Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die op de gemeente afkomen en waar de gemeente zelf geen invloed op kan uitoefenen.

#	Programma / Omschrijving voorstel	Investering				Afschr. termijn	Bedragen x € 1.000,- Financieel effect (budget/kapitaallasten)			
		2022	2023	2024	2025		2022	2023	2024	2025
		2. Sociaal domein	-1.002	0	0		-5.430		-932	-921
A.1	Wet inburgering					-130	-143	-143	-143	
A.2	Budgetten gebundelde uitkeringen					-700	-700	-700	-700	
A.3	Onderwijshuisvesting, Programma en Overzicht 2022				-5.430	40			-18	
A.4	Onderwijshuisvesting, Programma en Overzicht 2022	-1.002				15	-102	-78	-77	-76
	AD / Bedrijfsvoering	0	0	0	0		-175	-125	-125	-125
A.5	Rechtmatigheidsverantwoording						-100	-50	-50	-50
A.6	Ontwikkeling informatisering						-75	-75	-75	-75
	Wet Open Overheid (WOO)						PM	PM	PM	PM
	Totaal autonome ontwikkelingen	-1.002	0	0	-5.430		-1.107	-1.046	-1.045	-1.062

Toelichting

Programma 2: Sociaal domein

A.1. Wet inburgering

- € 129.946 I en - € 142.957 S

Gemeenten krijgen via een specifieke uitkering (SPUK) middelen voor de inkoop van inburgeringsvoorzieningen. De hoogte van het bedrag hangt af van het aantal asielstatushouders en gezinsmigranten. Daarnaast is sprake van incidentele middelen voor de invoeringskosten. Voor de incidentele invoeringskosten zijn middelen gereserveerd in de bestemmingsreserve. Resteren de structurele uitvoeringskosten. Hiervoor worden middelen beschikbaar gesteld via het gemeentefonds. Dit betreft voor 2022 € 129.946,- en vanaf 2023 structureel € 142.957,-. Deze middelen zien we als taakstellend. De verwachting is echter dat de vereiste intensieve klantbegeleiding van deze doelgroep (Brede intake, PIP, voortgangsgesprekken, handhaven, ontzorgen, beleid en ondersteunende processen) kan leiden tot een vereiste verhoging van de structurele middelen. We melden dit als risico.

A.2. Budgetten gebundelde uitkeringen

- € 700.000 S

In 2021 bedraagt het geraamde tekort op de uitgaven Bundeling uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) circa € 700.000,-. Dit tekort wordt veroorzaakt door de niet aangepaste uitgaven BUIG bij de begrotingsvaststelling 2021-2024 (amendement raad). Nadere verkenning van de ontwikkelingen leidt tot de verwachting dat ook in de jaren per 2022 dit tekort blijvend is. De verwachte

verdere toename van aantallen uitkeringen in met name 2022 (COB) wordt te zijner tijd verwerkt, waarbij ook de ontwikkeling aan de batenkant zal worden betrokken.

A.3. Onderwijshuisvesting, Programma en Overzicht 2022

- € 17.500 vanaf 2025

Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2020

Het IHP geeft, met een doorkijk van 15 jaar, een toekomstperspectief voor alle schoolgebouwen van de gemeente Heemskerk. Naar aanleiding van het IHP is er een uitvoeringsplan onderwijshuisvesting opgesteld. In het Uitvoeringsplan IHP krijgt de uitvoering van het voorkeursscenario een plek en wordt de planning geborgd door middel van een financiële dekking vanaf 2021. In het uitvoeringsplan wordt onderscheid gemaakt tussen het uitlijnen van verdere acties die voortkomen uit de visie en de uitvoering van de bouwprojecten. Daarin is aandacht voor de vervolgacties, planning, rolverdeling en financiën voor alle in het IHP genoemde plannen. Het uitvoeringsplan sluit aan bij de systematiek van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs, die uitgaat van het bekostigen van een startbedrag en de overige m² bruto vloeroppervlakte.

De investeringen IHP

De totale investering voor de uitvoering van het IHP komt uit op € 23.610.000,- (prijsspeil 2020) voor de gehele periode tot en met 2033. Voor de Perspectiefnota 2022 - 2025 betekent dit:

- In 2024 een krediet ad € 1.400.000,- voor het vervangen van de gymzaal aan de Bachstraat (indexatie 2021 e.v. is nog onbekend).
- In 2025 een krediet ad. € 4.030.000,- voor de nieuwbouw van Het Rinket Indexatie 2021 e.v. is nog onbekend).

A.4. Onderwijshuisvesting, Programma en Overzicht 2022

€ divers I en S

Door de schoolbesturen zijn voor het Programmaplan 2022 vier aanvragen voor een voorziening ingediend. De aanvragen worden aan de kaders van de verordening Voorzieningen huisvesting onderwijs getoetst. Een gehonoreerde voorziening komt op het Programmaplan (toegekend), een niet-gehonoreerde voorziening komt op het Programmaoverzicht (afgewezen). Het Programmaplan en -overzicht 2022 dient uiterlijk 31 december 2021 te zijn vastgesteld. In dit pre-stadium van het proces bedraagt het totaalbedrag van de aanvragen € 1.002.277,- inclusief BTW. Met ingang van het begrotingsjaar 2022 houdt dit het volgende in:

- Voor openbaar onderwijs is er een incidenteel budget benodigd ad. € 37.277,-.
- Voor bijzonder onderwijs betekent dit een structurele verhoging kapitaallasten van € 64.333,-.

Programma Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering

A.5. Rechtmatigheidsverantwoording

- € 50.000 I en - € 50.000 S

Met ingang van boekjaar 2021 wordt het college zelf eindverantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverklaring bij de jaarrekening. Dit is een wettelijk verplichting. Voorheen werd de verklaring door de accountant opgesteld. De beoogde doelstelling van de wetgever is dat het college nu zelf de verantwoording aflegt aan de raad over het gevoerde beleid en de rechtmatigheid van het afgelopen jaar. Dit vraagt van de organisatie meer en nadrukkelijker aandacht voor het rechtmatig uitvoeren van de regels en procedures en ook de interne beheersing daarvan. Doordat er nu meer werkzaamheden van de eigen organisatie wordt gevraagd is het noodzakelijk dat de VIC uit te breiden en vooral ook te digitaliseren. Landelijk gaan gemeenten over op een audittrail systeem dat de VIC ondersteund bij de vastlegging. Een audittrail systeem heeft tot doel een stevig fundament te leggen waarop het college zichtbaar kan vastleggen en zo ook kan aantonen dat de rechtmatigheidsverantwoording terecht wordt afgegeven. Kosten voor een dergelijk systeem bedragen circa € 50.000,- per jaar. Dit betekent voor gemeente Heemskerk dat een systeem moet worden geselecteerd en

geïmplementeerd. Voor de implementatie (€ 50.000,-) is externe expertise nodig bij de procesbeschrijving, de inrichting van het systeem en het opleiden van de medewerkers.

A.6. Ontwikkeling informatisering

- € 75.000 S en PM

Wet- en regelgeving

We worden geconfronteerd met steeds meer wetgeving met een sterke informatiekundige component. Een actuele greep hieruit:

- Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid (op basis van Europese Richtlijn)
- Wet Elektronische Publicaties (WEP)
- Wet Open Overheid (WOO)
- Archiefwet 2021
- Digitaal Stelsel Omgevingswet
- Verordening Single Digital Gateway
- Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk verkeer

Een goede implementatie vraagt specifieke juridische deskundigheid in combinatie met kennis van informatiemanagement. Dat is een schaarse kwaliteit die we nu niet in huis hebben, en ook in de toekomst niet volledig in huis zullen hebben, omdat steeds andere accenten worden gelegd. Voor de inhuur van juridische- en informatiekundige expertise is een bedrag van € 75.000,- per jaar geraamd.

Verder wordt er bijzondere aandacht gevraagd voor de Wet Open Overheid (WOO). Deze wet vervangt in 2022 de Wet Openbaarheid Bestuur. Naast tal van juridische implicaties heeft de wet ook grote consequenties voor de inrichting van ons informatiemanagement. Zo worden we verplicht documenten in elf categorieën actief en snel openbaar te maken. Dat betekent: niet meer wachten tot ernaar wordt gevraagd. Invoering zal meerjarig plaatsvinden en gaat verder dan het publiceren van bestuurlijk vastgestelde documenten. Alle opstellers van documenten die onder deze wet vallen zullen bij het redigeren van teksten te maken krijgen met nieuwe eisen die daaraan gesteld gaan worden. Publicatie zal via een landelijke voorziening moeten gaan vinden en vraagt om een arbeidsintensieve nabewerking van documenten. Naar verwachting zal ook ons zaakstelsel aangepast moeten worden.

De VNG heeft een inschatting gemaakt van de landelijke totale kosten van de WOO voor gemeenten. Voor de gemeente Heemskerk zou dat betekenen:

- Eenmalige kosten WOO 2022: € 300.000,-
- Jaarlijkse kosten WOO met ingang van 2022: € 100.000,-

De minister heeft toegezegd via de Voorjaarsnota 2022 van het Rijk gemeenten financieel te zullen compenseren. De verwachte kosten voor de WOO worden daarom als PM post aangegeven.

3.4 Noodzakelijke ontwikkelingen

Noodzakelijke ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die onuitstelbaar, onoverkomelijk en absoluut noodzakelijk zijn voor de continuïteit van de organisatie of om de verplichte taken uit te voeren. De gemeente heeft hierbij zelf beperkte invloed of keuzevrijheid. Het gaat dan vaak om fasering in de tijd of uitvoering in kwaliteitsniveau.

						Bedragen x € 1.000,-				
#	Programma / Omschrijving voorstel	Investing				Afschr. termijn	Financieel effect (budget/kapitaallasten)			
		2022	2023	2024	2025		2022	2023	2024	2025
	1: Bestuurlijk domein	0	0	0	0		-107	-107	-107	-107
N.1	Toezicht openbare ruimte Omgevingsrecht						-75	-75	-75	-75
N.2	Accountantskosten						-32	-32	-32	-32
	2: Sociaal domein	0	0	0	0		0	0	0	0
N.3	Verhogen budget Voedselbank						0	0	0	0
N.4	Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)						0			
N.5	Schuldhelpverlening						PM	PM	PM	PM
	3: Fysiek domein	-1.050	0	0	0		-73	46	0	0
N.6	MJIP Perspectiefnota 2022-2025	-1050	PM	PM	PM		-118	PM	PM	PM
N.7	Correctie beschikbaar gesteld budget Groenspoor						45	46		
	AD / Bedrijfsvoering	0	0	0	0		-1.415	-655	-455	-255
N.8	Team Planning en Control en Financiën						-135			
N.9	Communicatiemiddel (portofoons) BHV						-25			
N.10	Informatie-ontwikkeling en veiligheid Cloudtransitie						-200	PM	PM	PM
	Functioneel beheer Digitaal Stelsel						-200	PM	PM	PM
	Omgevingswet						-100	-100	-100	-100
N.11	Storting bestemmingsreserve organisatieontwikkeling						-600	-400	-200	
N.12	Organisatie en HR						-155	-155	-155	-155
N.13	Nota reserves en voorzieningen - 3e tranche							PM	PM	PM
		-1.050	-697	-1.584	-2.278		-1.595	-716	-562	-362

Toelichting

Programma 1: Bestuurlijk domein

N.1. Toezicht openbare ruimte Omgevingsrecht

- € 75.000 S

Het uitvoeren van toezicht op grond van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) betreft een wettelijke taak van de gemeente. De medewerker belast met het uitvoeren van dit toezicht is in 2020 met pensioen gegaan. Bij het opstellen van de Begroting 2021-2024 is deze bestaande formatie abusievelijk niet in de begroting opgenomen. Deze formatie en de daaraan gekoppelde financiële middelen zijn vanwege de wettelijk uit te voeren werkzaamheden wel benodigd. Aan de hand van dit voorstel vindt herstel van deze omissie plaats.

N.2. Accountantskosten

- € 32.000 S

De accountantskosten staan begroot bij het domein Bedrijfsvoering. Aangezien dit de verantwoordelijkheid is van de raad, wordt dit budget overgeheveld naar de Griffie. De kosten voor de uitvoering van het nieuwe contract als gevolg van de aanbesteding zal € 70.000,- bedragen. Per saldo wordt € 32.000,- gevraagd ter dekking van het hogere accountantscontract.

Programma 2: Sociaal domein

N.3. Verhogen budget Voedselbank

€ 14.000 S budgettair neutraal

Bij de behandeling van de begroting 2021 is door de raad een motie (M/2020/027) aangenomen om het budget voor de Voedselbank te verhogen tot € 20.000,-. En de wethouder heeft de toezegging gedaan om dit structureel te doen (T/2020039). Dit betekent een aanvullende bijdrage van € 14.000,-. De past binnen het beschikbare budget voor armoedebeleid. Met deze verwerking is de motie uitgevoerd en de toezegging afgehandeld.

N.4. Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

€ 246.000 I budgettair neutraal

Voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid is in 2022 € 1.254.352,- beschikbaar. De verwachting is dat de uitgaven zullen toenemen naar € 1.500.000,-. Om die reden zal het budget worden verhoogd met € 246.000,-. De toegenomen kosten zijn het gevolg van wetwijzigingen. In 2020 is de wetwijziging verhogen van het aantal verplichte uren voorschoolse educatie geïmplementeerd en vanaf 2022 wordt de inzet van een hbo beleidsmedewerker in de voorschoolse educatie verplicht. Deze hogere uitgaven worden gedekt door een hogere rijksbijdrage (budgetneutraal).

N.5. Schuldhulpverlening

€ PM S

De Wet op de Gemeentelijke Schuldhulpverlening heeft per 2021 een aantal nieuwe taken aan de gemeente voorgeschreven. Bij de implementatie is gebleken dat sprake is van structurele kosten waarvoor het Rijk nog geen middelen verstrekt: beheer van verplichte applicaties, extra uitvoeringscapaciteit, nieuwe taken op het gebied van de ondersteuning van ondernemers, uitvoering van de regelgeving rond beslagrecht. Tenslotte is er sprake van toename van aantal en complexiteit meldingen voor schuldhulp. De op dit moment verwachte uitgaven bedragen circa € 125.000,- op jaarbasis. Vanuit het Coalitieakkoord zijn voor 2022 nog middelen beschikbaar ad € 75.000,- ; per 2023 zijn hiervoor geen middelen beschikbaar. We verwachten in de tweede helft van 2021 meer duidelijkheid te hebben over de uitgaven per 2022 en zullen betrekken bij de Begroting 2022.

Programma 3: Fysiek domein

N.6. MJIP Perspectiefnota 2022-2025

- € 118.000 I en PM

Om de verschillende beleidsdoelstellingen in Heemskerk te bereiken worden verschillende vervangings- en ambitieprogramma's op elkaar worden afgestemd om uiterlijk in 2050 een toekomstbestendige en duurzame gemeente te hebben gerealiseerd. Met het afstemmen van deze programma's wordt een meerjarenplanning opgesteld. Afgelopen jaren financierden we de geplande projecten met ingestelde kredieten op projectbasis. Voorgesteld wordt om meerjarig de investering in beeld te brengen voor wegen, riolering, openbare verlichting en groen. Per jaarschijf wordt in de begroting concrete projecten benoemd. Per project wordt dan de te verwachten investering aangegeven voor wegen, riolering, openbare verlichting en groen.

N.7. Correctie beschikbaar gesteld budget Groenspoor

€ 45.000 I en € 46.000 I

In de Perspectiefnota 2021-2024 is voorgesteld om ten behoeve van de continuïteit voor een periode van drie jaar Groenspoor aan te gaan. Voor de jaren 2021 tot en met 2023 is een jaarlijks budget van

€ 65.730,- beschikbaar gesteld. Bij de beantwoording van de door de raad schriftelijk ingediende technische vragen bleek dat het budget van € 65.730,- niet jaarlijks nodig was, maar in totaliteit voor de periode van drie jaar. Dit heeft tot gevolg dat de beschikbaar gestelde budgetten voor 2021, 2022 en 2023 incidenteel kunnen worden afgeraamd met € 41.000,-, € 45.000,- respectievelijk € 46.000,-. Voor de jaren 2022 en 2023 wordt dit financieel voordeel in deze Perspectiefnota verwerkt. De aframing voor 2021 vindt plaats in de 1^e Bestuursrapportage 2021.

Programma Algemene dekkingsmiddelen / Bedrijfsvoering

N.8. Team Planning en Control en Financiën

- € 135.000 I

De doorontwikkeling van Planning en Control is in volle gang. Het proces en de cyclus is in ontwikkeling, wat de nodige energie en geld vraagt. Ook de producten voor de raad, zoals begroting en jaarrekening worden iedere keer verder verfijnd en verbeterd. De medewerkers worden ondersteund in hun ontwikkeling en hiervoor zetten we in op training, scholing, externe inhuur en werving van nieuwe medewerkers. In deze krappe arbeidsmarkt is het aantrekken van gekwalificeerd personeel moeilijk en inbedding van nieuwe processen vraagt tijd.

De ontwikkeling betreft een 2-jarig traject dat is gestart in 2021 en waarvoor in 2022 incidenteel € 135.000,- nodig is. (In de bestuursrapportage 2021 zullen we voor dit traject extra middelen voor 2021 aanvragen.)

N.9. Communicatiemiddel (portofoons) BHV

- € 25.000 I

De communicatiemiddelen van de bedrijfshulpverlening (BHV) zijn verouderd en het is noodzakelijk dat de huidige portofoons vervangen worden door een (ander) systeem. De BHV is een verplichting uit de Arboret en geldt voor de panden gemeentehuis, gemeentewerf en begraafplaats. De eenmalige kosten worden (vooralsnog) ingeschat op € 25.000,- exclusief BTW. (Dit is ook afhankelijk van de herinrichting van het gemeentehuis in 2021/2022. Het College overweegt een verbouwing van het pand waardoor een andere indeling zal ontstaan voor medewerkers en voor huurders.)

N.10. Ontwikkeling Informatisering

- € 400.000 I en - € 100.000 S en PM

Informatiebeveiliging en privacy

De afhankelijkheid van digitale processen is groot en door de coronacrisis nog verder toegenomen. Gemeenten worden met enige regelmaat getroffen door beveiligingsincidenten. Technologie en de bijbehorende bedreigingen lijken zich sneller te ontwikkelen dan dat organisaties adequate beheersmaatregelen kunnen inrichten. We zetten in op een zo goed mogelijke beveiliging van systemen en processen al zijn cyberincidenten nooit 100% te voorkomen. Inzet op beperking van eventuele schade als die zich onverhoopt voordoet blijft een aandachtspunt.

Op basis van toepassing van wet- en regelgeving en uitkomsten van audits constateren wij dat het, mede gezien de snelheid van ontwikkelingen, noodzakelijk is hier verbeteringen door te voeren.

De huidige beschikbare middelen voor informatiebeveiliging en privacy zijn relatief beperkt in die zin dat ze vaak nog impliciet onderdeel zijn van reguliere investeringen en onderhoud. Dat past niet meer bij de noodzakelijke gewenste intensivering, het afbreukrisico en de urgentie.

Voor het jaar 2022 wordt € 200.000,- aangevraagd om de eerste stappen te zetten. Ook voor de jaren daarna zijn structureel meer middelen nodig ter intensivering van informatiebeveiliging en privacy. Vanaf 2023 zijn bedragen PM opgenomen en wordt in 2021 onderzocht hoeveel hiervoor jaarlijks extra ingezet moet worden.

Cloudontwikkeling

Onze organisatie is een informatieverwerkende organisatie en kent daarom een grote afhankelijkheid van de inzet van ICT. Veiligheidseisen, ingewikkelde data stromen, en een groeiend aantal koppelingen tussen applicaties vragen steeds meer inspanningen en kennis om ICT op de juiste wijze te kunnen blijven gebruiken. ICT is geen kerntaak van de gemeente; we maken er onontkoombaar veel gebruik van maar we zijn een dienstverlenende bestuurlijke organisatie en geen automatiseringsbedrijf.

Om onze aandacht te houden op informatievoorziening en processen in plaats van techniek is de cloud een goede oplossing. Het ineens buiten de deur plaatsen van onze gehele technische infrastructuur, software en data is echter een grote operatie met een flink prijskaartje. Het afnemen van clouddiensten is doorgaans ook niet goedkoper.

Het in de cloud plaatsen van (onderdelen van onze) ICT vraagt aanpassingen in onze organisatie. De focus verschuift immers van het zelf beheren van techniek naar het voeren van regie. Dat proces vraagt enige tijd om in te regelen. Daarnaast beschikken we over een technische infrastructuur waarin we in het verleden geïnvesteerd hebben en waarop we desinvesteringen proberen te voorkomen. Naar verwachting zullen wij in 2023 of 2024 de volledige overstap naar de cloud maken. De kosten hiervoor zijn momenteel nog niet te bepalen en daarom PM opgenomen. In de tweede helft van 2021 zullen we hiervoor een strategie uitwerken.

Gegeven bovenstaande kiezen we vooralsnog voor een hybride oplossing (deels cloud, deels in huis) met de volgende sporen:

1. We gebruiken natuurlijke momenten, zoals de vervanging van softwarepakketten of hardware, om na te gaan of er een goede cloud oplossing beschikbaar is.
2. We willen de grotere, bedrijfskritische systemen (gemeentelijke kernapplicaties) successievelijk onder gaan brengen in de beveiligde cloudomgeving van de desbetreffende leveranciers.

De kosten gerelateerd aan het uitvoeren van deze hybride oplossing bedragen voor 2022 € 200.000,-. Ook voor 2023 en de daaropvolgende jaren komen hier kosten uit voort gerelateerd aan het eerdergenoemde strategie traject. Deze kosten zijn vooralsnog P.M. opgenomen.

Functioneel beheer Digitaal Stelsel Omgevingswet

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is het stelsel van het Omgevingsloket, de achterliggende systemen en de lokale systemen van overheden. Het DSO biedt een digitaal loket waar initiatiefnemers en betrokkenen snel kunnen zien wat er mag in de fysieke leefomgeving.

Na implementatie van de omgevingswet en afronding van de projectfase wordt de software intern in beheer genomen. Het goed gebruiken en beheren van deze software, data en koppelingen is een randvoorwaarde voor het functioneren van het DSO. Hiervoor zorg dragen noemen we functioneel beheer. Om hierin structureel te kunnen voorzien is aanvullend budget benodigd voor o.a. licentiekosten en inzet van fte.

Met ingang van 2022 wordt hiervoor een structureel bedrag nodig geacht van € 100.000,- per jaar.

N.11. Storting bestemmingsreserve organisatieontwikkeling - € 600.000 I en - € 400.000 I en € 200.000 I

Zoals vastgesteld in de nota reserves en voorzieningen 2020, wordt de reserve gevoed via een voorstel in de Perspectiefnota (of begroting) waarbij extra middelen worden aangevraagd om grote(re) trajecten op gebied van organisatie ontwikkelingen in gang te zetten. Wij verzoeken de raad middelen

in deze reserve te storten voor personele kosten die verband houden met het toe werken naar een wendbare organisatie door verdere professionalisering en flexibilisering, zoals dit al in gang is gezet. Wij hebben deze middelen nodig om de kosten, zoals frictiekosten, te dekken voor het toekomstbestendig maken en houden van de organisatie en tijdig in te spelen op ontwikkelingen uit de samenleving. Zoals al aangegeven onder "Trends en ontwikkelingen" gaan we kijken hoe het door de raad vastgestelde loonkostenplafond (taskforce) hierin meegenomen kan worden. Voor de komende jaren gaat het om de volgende incidentele stortingen:

2022: € 600.000,-

2023: € 400.000,-

2024: € 200.000,-

N.12. Organisatie en HR

- € 155.000 S

Om wendbaar te blijven is het van belang dat de juiste medewerkers worden aangetrokken als er vacatures ontstaan. Gezien de krappe arbeidsmarkt en het aantal moeilijk vervulbare functies, zijn extra middelen nodig voor arbeidsmarkcommunicatie en inzet op werving en selectie, structureel € 100.000,- per jaar. Door prijsstijgingen zullen ook de juridische advieskosten, de kosten van de arbodienst en van arbo-middelen hoger worden, in totaal structureel € 55.000,- per jaar. Vanwege genoemde ontwikkelingen stellen we voor om het HR-budget structureel met € 155.000,- te verhogen.

N.13. Nota reserve en voorzieningen 3^e tranche

€ PM

Bij het vaststellen van de Nota Reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen door de raad in december 2020 is aangegeven dat in de volgende perspectiefnota bekeken zou worden of ook de kapitaallasten van het gemeentehuis (€ 537.000,-) ten laste van de exploitatie gebracht kan worden vanaf 2023. Daarmee zou dan de bestemmingsreserve Bouw en verbouw gemeentehuis komen te vervallen. Het saldo van de bestemmingsreserve (€ 10.510.137,-) wordt dan gestort in de Algemene reserve. Indien er bij deze perspectiefnota nog niet voldoende financiële ruimte is, kan dit bij de volgende perspectiefnota nogmaals gekeken worden.

3.5 Nieuw beleid en wensen

Alle andere ontwikkelingen die om extra middelen vragen worden geduid als 'wensen' of 'nieuw beleid'. Hierin heeft de gemeente volledig de vrijheid om deze initiatieven wel of niet uit te voeren. Het zijn geen verplichte wettelijke taken en zijn beleidsvoornemens die door de organisatie worden voorgesteld.

Het management heeft alle wensen vanuit het college en de organisatie verzameld. Gezien de omvang van alle wensen in relatie tot de beschikbare middelen zullen er keuzes gemaakt moeten worden. Daarom is er een voorlopige twee deling gemaakt in de wensen. De wensen met een sterk bestuurlijk karakter zijn apart vermeld.

#	Programma / Omschrijving voorstel	Investering				Afschr. termijn	Bedragen x € 1.000,- Financieel effect (budget/kapitaallasten)			
		2022	2023	2024	2025		2022	2023	2024	2025
	1: Bestuurlijk domein	0	0	0	0		-155	-35	-35	-35
W.1	Corona herstellfonds voor ondernemers						-100			
W.2	Veiligheid en toezicht						-55	-35	-35	-35
	2: Sociaal domein	0	0	0	0		0	0	0	0
W.3	Preventief aanbod						PM	PM	PM	PM
	3: Fysiek domein	-152	0	0	-131		-197	-133	-124	-119
W.4	Klimaatadaptatieplan, onderzoek en communicatie						PM	PM	PM	
W.5	Vorbereidings- en advieskosten herstructureringsprojecten						0	0		
W.6	Programma Gezondheid & Luchtkwaliteit						-90	-85	-85	-85
W.7	Projectleiding Meerwaarde uit Afval	-50				30	-42	-2	-2	-2
W.8	Programma Energietransitie						PM	PM	PM	PM
W.9	Beveiliging gemeentewerf	-102				10	-12	-12	-11	-11
W.10	Verlichting				-131	25	-53	-34	-26	-21
	Totaal exclusief bestuurlijke wensen	-152	0	0	-131		-352	-168	-159	-154
W.11	Uitvoering sportbeleid en coalitieakkoord						PM	PM	PM	PM
W.12	Handhaving buitengebied						PM	PM	PM	PM
W.13	(Ver)duurzaamheid schoolgebouwen						PM	PM	PM	PM
	Subtotaal bestuurlijke wensen						0	0	0	0
	Totaal inclusief bestuurlijke wensen	-152	0	0	-131		-352	-168	-159	-154

Toelichting

Programma 1: Bestuurlijk domein

W.1. Herstelfonds: subsidie collectieve ideeën voor Heemskerk herstel na corona - € 100.000 I

Dit fonds is erop gericht om collectieve initiatieven gericht op herstel van Heemskerk (in brede zin) na corona. Initiatieven met een collectief karakter en die zorgen voor versterking van maatschappelijke organisaties in de cultuur-, sport en/of welzijnssector, inwoners en ondernemers van Heemskerk. Ook kan het open staan voor promotie- initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van Heemskerk.

W.2. Veiligheid en toezicht - € 20.000 I en - € 35.000 S

Met betrekking tot ondermijning wil de gemeente meer initiatief tonen en meer doen. In 2020 is hier door het inzetten van extra formatie op ingezet. Om hier verdere invulling aan te kunnen geven is een structureel basisbudget benodigd. Dit basisbudget dient ter dekking van projecten gericht op ondermijning; lidmaatschap Meld Misdaad Anoniem, producten vanuit het RIEC en voorlichting en ontwikkeling op thema's zoals cybercriminaliteit en woonfraude. In het Interbestuurlijk Programma Mensenhandel is vastgelegd dat elke gemeente in 2022 over beleid met betrekking tot mensenhandel moet beschikken. Onder mensenhandel vallen o.a. de volgende thema's: seksuele en criminele uitbuiting alsmede arbeidsuitbuiting. Tijdens de gezagsdriehoek van maart 2020 is besloten dat prostitutiecontroles op eenheidsniveau door de gemeenten in plaats van de politie worden georganiseerd. Voor Heemskerk betekent dit dat het toezicht op het niveau van Kennemerland wordt ingericht. Eerder zijn in Haarlem en Haarlemmermeer toezichthouders opgeleid. De gemeenten dragen hier financieel aan bij (€ 0,25 cent per inwoner). Heemskerk heeft voor het houden van toezicht 2 camera's ter beschikking. Deze worden tot op heden ingezet rondom het Europaplein. De verbinding van de huidige camera's naar de politiecentrale werkt niet naar behoren. Dit komt voort uit de technologische doorontwikkeling vanaf het moment waarop de huidige camera's zijn aangeschaft. Om een stabielere verbinding tot stand te brengen, moeten aanpassingen worden gedaan. Gezien het type overlast waarvoor cameratoezicht wordt ingezet en de frequentie waarin overlast voorkomt, is het wenselijk om een dienstverleningsovereenkomst voor een mobiele camera aan te gaan. Hierdoor kan op ad-hoc basis cameratoezicht worden ingezet. De inzet van een mobiele camera is incidenteel, met een inzetduur van maximaal een maand. Uitgegaan wordt van een inzet van 6 maanden per jaar. Vanuit de herinrichting van het Stationsplein wordt een nieuwe camera aangeschaft. Deze wordt op basis van een servicecontract structureel onderhouden. Wanneer de kosten van de dienstverleningsovereenkomst voor een flexibele camera en de vaste camera niet in de begroting worden opgenomen, betekent dit dat er slechts 1 werkende camera is die vanwege de huidige technische staat niet meer 'mobiel' kan worden ingezet .

Programma 2: Sociaal domein

W.3. Preventief aanbod € PM

Vanuit het eerder door de raad beschikbaar gestelde budget voor preventie zijn een aantal projecten opgestart, waaronder Buurtgezinnen en Homestart. Deze projecten passen inhoudelijke binnen de transformatie van het Sociaal Domein en kunnen tevens bijdragen aan een beperking van de kosten van gespecialiseerde jeugdhulp. Bij voortzetting van deze projecten is een extra budget van circa € 75.000,- op jaarbasis gemoeid. We zullen de projecten in de tweede helft van 2021 evalueren en de mogelijke voortzetting betrekken bij de Begroting 2022.

Programma 3: Fysiek domein

W.4. Klimaatadaptatieplan, onderzoek en communicatie **€ PM S**

De analyse van effecten van de klimaatveranderingen hebben we vertaald in een uitvoeringsagenda. De maatregelen zijn benoemd in het Klimaatadaptatieplan. De aanpak van de knelpunten is maatwerk. Indien geld nodig is voor de uitvoering van maatregelen op dit gebied wordt een voorstel ingediend bij de raad. Voor onderzoek en communicatie is een jaarlijks bedrag nodig van respectievelijk €25.000,- en €15.000,- zoals opgenomen in het Klimaatadaptatieplan. Deze bedragen wordt gedekt vanuit eerder aangevraagde en lopende budgetten. Daarnaast zetten we in op subsidie van Rijk en provincie.

W.5. Voorbereidings- en advieskosten herstructureringsprojecten **€ budgettair neutraal I**

Voor het project Geelvinckstraat en wellicht voor andere herstructureringsprojecten zijn (extra) middelen nodig voor voorbereidings- en advieskosten. Het project is in een nog te prematuur stadium om hier al bedragen aan te verbinden, maar de werkzaamheden worden momenteel wel opgestart. Evenals voorgaande budgetten voor voorbereiding en advieskosten voor herstructureringsgebieden zal voorgesteld worden de dekking van de aan te vragen budgetten beschikbaar te stellen uit de bestemmingsreserve Volkshuisvestingsfonds.

W.6. Programma Gezondheid & Luchtkwaliteit **- € 5.000 I en - € 85.000 S**

De luchtkwaliteit in de IJmond staat onder druk door zware industrie, wegen, scheepvaart en het stoken van hout. Inwoners in de IJmond maken zich zorgen over hun gezondheid. Dit wordt versterkt door gezondheidsonderzoeken van het RIVM en de GGD. Via het programma Gezondheid en Luchtkwaliteit trekken de IJmondgemeenten gezamenlijk op om een nieuwe impuls te geven aan de verbetering van de luchtkwaliteit. Het streven is om de wereldgezondheidsnormen in 2030 te behalen. De IJmondgemeenten hebben deze ambitie vastgelegd door ondertekening van het Schone Luchtakkoord van het Rijk. Voor de uitvoering van het programma is structureel budget benodigd voor capaciteit en incidenteel budget voor het uitvoeren van een onderzoek naar de luchtkwaliteit bij drukke wegen. De IJmondgemeenten dragen deze kosten gezamenlijk. De kosten worden verdeeld via de verdeelsleutel van Omgevingsdienst IJmond. Een schone lucht past binnen de ambities van het Coalitieakkoord waarin naar een duurzaam Heemskerk wordt gestreefd.

W.7. Projectleiding Meerwaarde uit Afval **- € 40.000 I en € 2.000 S**

Op weg naar een stevige afname van restafval per persoon per jaar zijnde maatregelen die eerder zijn genomen een goed begin. De focus voor komend jaar ligt op de hoogbouw. Echter komen we hiermee nog niet in de buurt van de aangescherpte landelijke doelstelling. Komende jaren gaan we het afvalstelsel verder optimaliseren. Als budget hebben we hier € 40.000,- voor nodig. Daarnaast hebben we een inrichtingskrediet nodig van € 50.000,- voor inrichting ten behoeve van ondergrondse containers.

W.8. Programma Energietransitie **€ PM**

Heemskerk kiest voor een duurzame ontwikkeling van de gemeente en streeft ernaar klimaatneutraal te worden. We zijn gestart met de voorbereiding van het ontwikkelen van een gemeentelijk programma energietransitie. Centraal daarin staat een adaptieve aanpak, gericht op het verbinden van opgaven zoals die bijvoorbeeld voortkomen uit het klimaatakkoord.

Heemskerk werkt samen met de andere gemeenten in de regio IJmond en Zuid Kennemerland aan de Regionale Energiestrategie (RES) om een significante bijdrage te leveren aan de landelijk benodigde 35 TWh door het stimuleren van grootschalige opwek met zon en wind. In dit verband worden ook de

mogelijkheden verkend voor het inzetten van duurzame warmtebronnen en -technieken. De RES is een continu proces en wordt iedere twee jaar geactualiseerd.

In het klimaatakkoord is ook opgenomen dat gemeenten, met betrokkenheid van stakeholders, een tijdspad bepalen voor een stapsgewijze aanpak richting een aardgasvrije gebouwde omgeving. Dit wordt vastgelegd in de gemeentelijke Transitievisie warmte (TVW). Het vervolg op de TVW krijgt vorm in de WijkUitvoeringsPlannen (WUP's). Hiermee wordt de komende jaren de ontwikkeling van een aardgasvrij Heemskerk vorm gegeven.

De uitvoering van deze grote opgaven vraagt om een structurele inzet en programmatische aanpak. Het gaat niet alleen om bronnen en infrastructuur, maar ook om energiebesparing en verduurzaming (bij particuliere eigenaren, huurders, maar bijvoorbeeld ook maatschappelijk en commercieel vastgoed), draagvlak en betrokkenheid. Communicatie, participatie en de inzet van financiële hulpmiddelen voor de transitie zijn hierbij van essentieel belang. De gemeente zet hier een traject voor op wat leidt tot duidelijkheid over de energietransitie en helpt inwoners, bedrijven en organisaties bij de stappen die ze kunnen zetten.

De kosten zijn geschat op gemiddeld € 527.500,- per jaar. Er wordt een vaste formatie aangevraagd voor in ieder geval het programmamanagement en een programmamedewerker, met het oog op de continuïteit en de opgaven van de energietransitie tot 2050. De inzet voor projectleiding RES, projectleiding warmtetransitie en communicatie is gebaseerd op een dienstverband om kennis en continuïteit binnen de organisatie te borgen en externe inhuur kostenverhogend zou werken. De huidige bestemmingsreserve energietransitie (met een oorspronkelijke looptijd van 4 jaar, 2021 t/m 2024) heeft een financieel plafond van € 800.000,- waarvan naar verwachting € 200.000,- nodig is in 2021. Zie tabel hieronder. Het restant kan gelijkmatig verdeeld worden over de jaren 2022-2025.

Programma Energietransitie	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Totaal
Programmamanagement en –medewerker (beiden vaste formatie)	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 660.000
Projectleiding RES	€ 54.000	€ 54.000	€ 54.000	€ 54.000	€ 216.000
<i>(Toelichting)</i>	<i>(0,6 fte x € 90.000)</i>	<i>(0,6 fte x € 90.000)</i>	<i>(0,6 fte x € 90.000)</i>	<i>(0,6 fte x € 90.000)</i>	
Projectleiding Warmtetransitie	€ 90.000	€ 144.000	€ 198.000	€ 198.000	€ 630.000
<i>(Toelichting)</i>	<i>(1 fte x € 90.000)</i>	<i>(1,6 fte x € 90.000)</i>	<i>(2,2 fte x € 90.000)</i>	<i>(2,2 fte x € 90.000)</i>	
Communicatie	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 204.000
<i>(Toelichting)</i>	<i>(0,6 fte x € 60.000)</i>	<i>(0,8 fte x € 60.000)</i>	<i>(1 fte x € 60.000)</i>	<i>(1 fte x € 60.000)</i>	
Overig, bv: externe inhuur, onderzoek en advies, uitvoering moties, financiële hulpmiddelen (bv. dekking kosten duurzaamheidslening begroot op € 13.000,- per jaar), e.d.	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 400.000
Totaal	€ 445.000	€ 511.000	€ 577.000	€ 577.000	€ 2.110.000
Waarvan: vaste formatie	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 165.000	€ 660.000
Waarvan: overige kosten	€ 280.000	€ 346.000	€ 412.000	€ 412.000	€ 1.450.000
- Bijdrage uit bestaande bestemmingsreserve energietransitie	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000	€ -600.000
Nog aan te vragen structureel	€ 295.000	€ 361.000	€ 427.000	€ 427.000	€ 1.510.000

NB: De uitvoering van het Milieubeleidsplan is geen onderdeel van dit overzicht.

Naarmate de plannen die we ontwikkelen ter voorbereiding en uitvoering van de energietransitie tot realisatie komen, dienen voor onder meer de materiele kosten zoals technisch onderzoek en de uitvoeringskosten aanvullende financiële middelen te worden aangewend. Naar verwachting zal het uitvoeringsprogramma van de RES ook extra inzet gaan vragen. De programmering wordt afgestemd met andere beleidsdoelstellingen zoals klimaatadaptatie en het water- en rioleringsplan en hier wordt rekening mee gehouden in het Meerjarig Investeringsplan.

In hoeverre het Rijk ook extra financiële middelen voor de energietransitie beschikbaar gaat stellen is nog niet bekend. Het voorstel is in afwachting van de middelen van het Rijk, op P.M. gezet.

W.9. Beveiliging gemeentewerf

- € 12.000 I en € 11.000 S

Omdat de gemeente Heemskerk het belangrijk vindt dat informatie goed beveiligd is, heeft ReCourse de opdracht gekregen een "mystery guest visit" uit te voeren op de gemeentewerf. Op deze manier is getracht een beeld te krijgen van de bestaande beveiliging van informatie binnen het pand. De gemeente loopt een risico voor de medewerkers inzake de fysieke veiligheid en een risico op de informatiebeveiliging door toegang van onbevoegden. Er is een dringend advies gegeven op de beveiliging van de toegangspoort met een automatisch en volledig afsluitend hek. De kosten bedragen € 52.000,-. Het hek dient automatisch te sluiten nadat de bezoeker of medewerker de poort is gepasseerd en op de beveiliging van de deuren van de panden met magneetsloten. Dit kost € 50.000,- waarbij aangesloten wordt op het centrale beveiligingssysteem van het gemeentehuis. De kapitaallasten zijn opgevoerd.

W.10. Verlichting

- € divers S

Armaturen gaan gemiddeld 25 jaar mee. Na 25 jaar is het einde van de technische levensduur bereikt. Om in 2025 deze verlichtingsarmaturen te vervangen is er budget nodig. Voor 2021 t/m 2024 zijn deze kosten al opgenomen, voor 2025 nog niet. Energie besparen is altijd de eerste stap. De openbare verlichting heeft met 9.000 lichtpunten een hoog stroomverbruik. Daarom is in 2017 gestart met het toepassen van LED verlichting. Op dit moment is 25% van de OVL van LED armaturen voorzien. Met de jaarlijkse reguliere vervanging gaan we het niet redden om in 2030 alle verlichting energiezuinig te maken. Om 100% te bereiken is een versnelling nodig voor het vervangen. Dit betekent wel dat een aantal armaturen eerder zal worden vervangen dan dat hun einde levensduur (circa 20 jaar) is bereikt. Het vervangen van een armatuur kost € 500,-. Het jaarlijks aantal extra te vervangen armaturen maal dit bedrag bepaalt het extra budget om de versnelling te realiseren.

W.11. Uitvoering sportbeleid en coalitieakkoord

€ PM

Voor de uitvoering van de sport- en cultuurpas (vanuit coalitieprogramma) wordt ingezet op zowel verlenging en borging van het gerealiseerd als uitbreiding van het bereik en het aanbod. Op grond van het Coalitieakkoord zijn er t/m halverwege 2022 (einde schooljaar 2021-2022) middelen beschikbaar. Na evaluatie zal continuering en uitbreiding een budget vereisen van € 43.000,- 2022, € 65.000,- in zowel 2023 en 2024 en € 40.000,- in 2025.

W.12. Handhaving buitengebied

€ PM

Op 17 november 2020 is het Handhavingsplan Wabo+ 2021-2024 en het Uitvoeringsprogramma Wabo+ 2021 vastgesteld. Door toezending van een raadmemo (BIRM 2020/0652) met als bijlage deze vastgestelde stukken is de raad hiervan op de hoogte gesteld. In het handhavingsplan staan de prioriteiten en strategieën voor handhaving van onder andere overtredingen van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). De prioritering is gebaseerd op een traject waarbij inwoners via stellingen op social media en een enquête om hun mening zijn gevraagd. Handhaving van de Wabo heeft in ieder geval hoge prioriteit als de veiligheid van burgers in gevaar komt. Voor andere overtredingen wordt gekeken naar de prioriteitenlijst. In het uitvoeringsprogramma staat beschreven

hoe in 2021 in Heemskerk concreet met handhaving van onder andere de Wabo wordt omgegaan. Er wordt aangegeven welke van de in het handhavingplan vastgestelde activiteiten in 2021 worden uitgevoerd. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt in themagerichte gebieden. Per gebied (woongebied, centrum, bedrijventerreinen, buitengebied) kan de focus verschillen. Voor het buitengebied is in het uitvoeringprogramma opgenomen dat het gebied niet eerder volgens een programmatische aanpak op overtredingen is geschouwd. In 2021 wordt tijdens de rondes in de wijk gemonitord hoe groot de omvang is van het aantal overtredingen en wordt beoordeeld wat er voor de daadwerkelijke handhaving nodig is. Dit is uitgewerkt in een bestuursopdracht. Het buitengebied kent circa 500 individueel te onderscheiden eigenaren die 1 of meerdere kadastrale percelen in eigendom hebben. Het uitvoeren van de bestuursopdracht in een gefaseerde aanpak kent een lange doorlooptijd van circa zeven jaar.

In de eerste vijf jaar ligt de nadruk op het volledige proces van bureauonderzoek t/m beroep. De laatste twee jaar zal de nadruk leggen op afhandelen van bezwaar, beroep en hoger beroep. De gegevens worden onderdeel van het in 2026 vast te stellen omgevingsplan. Voor het uitvoeren van deze bestuursopdracht is de komende zeven jaar een bedrag van € 200.000,- per jaar nodig tot en met 2028. We zullen dit traject in de tweede helft van 2021 evalueren en de uitkomst daarvan betrekken bij de volgende begroting.

W.13. (Ver)duurzaamheid schoolgebouwen

€ P M S

In het IHP is een tweetal categorieën schoolgebouwen te onderscheiden: enerzijds hebben we te maken met scholen die binnen het IHP nieuwbouw of renovatie krijgen en anderzijds met scholen die, de komende jaren, in stand gehouden worden. In de gemeente Heemskerk zal deze laatste categorie de grootste opgave vormen. Duurzaamheid is een belangrijk speerpunt van zowel de gemeente als de schoolbesturen. Bij (ver)nieuwbouw en revitalisatie maakt duurzaamheid integraal onderdeel uit van het project. Ook het verduurzamen van de gebouwen die in de beschouwingsperiode van het IHP in stand gehouden worden, is het de ambitie duurzame maatregelen te treffen. De duurzame maatregelen hebben betrekking op het verbeteren van de energiehuishouding en het binnenklimaat.

Met alle schoolbesturen zijn er (verduurzamings)voorstellen per schoollocatie besproken. De voorstellen moeten passend zijn bij de leeftijd van het gebouw en het perspectief van de school en ook inspelen op de verwachte komst van het warmtenet. Hiermee ontstaat er een totaalbeeld van wat er nodig is om de energieprestatie en het binnenklimaat van de schoolgebouwen te verbeteren en deze gasloos te maken. De totale investering, verwachte energiebesparing en CO2-reductie zijn daarbij ook in beeld.

3.6 Financiële vertaling in scenario 1 en 2

In deze paragraaf staan 2 financiële scenario's uitgewerkt op basis van de uitgangspunten genoemd in paragraaf 3.2. Het eerste scenario gaat uit van het uitvoeren van autonomen ontwikkelingen, noodzakelijke ontwikkelingen voor zover hier middelen van het Rijk tegenover staan. Dat geldt ook voor de wensen. In scenario 2 staan alle ontwikkelingen (A,N en W) volledig financieel verwerkt. Dat scenario 2 financieel tot een groot nadeel leidt, wordt in dit scenario duidelijk. Het van belang om alle nieuwe taken ook financieel te vertalen om zo transparant de consequenties van al deze nieuwe taken in beeld te brengen.

Omdat de financiële ruimte voor Heemskerk steeds krappere wordt, wordt het sturen aan de voorkant belangrijker. Met ingang van deze perspectiefnota is een aanvullende financiële beleidslijn ingevoerd. Voordat een voorstel met financiële effecten wordt aangeboden in de planning- en control cyclus, dient eerst een plan met onderbouwing te zijn gemaakt. Momenteel wordt nog vaak de omgekeerde weg gevolgd, waardoor middelen alvast worden "gereserveerd" terwijl er nog geen plan of evaluatie van een gehouden pilot is gemaakt.

Omdat deze beleidslijn niet direct ingevoerd kan worden voor alle noodzakelijkheden, is de keuze om bij MJIP (voorstel N.7) en ICT (voorstel N.11) de jaarschijf 2022 nog te laten staan, en de overige jaren wel P.M. op te nemen. Bij voorstel N.11 blijft de € 100.000,- voor DSO wel structureel staan in 2023 – 2025, omdat dit formatie betreft.

Financiële vertaling scenario 1

Scenario 1 is een minimum variant. Het minimaal benodigde aan middelen om met name de huidige taken uit te blijven voeren is financieel verwerkt. De nieuwe taken die op de gemeente afkomen zonder dat het Rijk hier middelen voor beschikbaar stelt zijn niet opgenomen. Wat concreet inhoud dat hier ook geen uitvoering aan gegeven kan worden.

Financieel beeld 2022-2025				
	2022	2023	2024	2025
(Bedragen x € 1.000,-)				
Startpunt meerjarenperspectief Perspectiefnota 2022-2025	-1.277	843	1.008	335
Ontwikkelingen:				
Autonome ontwikkelingen	-1.107	-1.046	-1.045	-1.062
Noodzakelijke ontwikkelingen	-1.595	-716	-562	-362
Wensen/nieuw beleid	-352	-168	-159	-154
Wensen vanuit het bestuur	0	0	0	0
Totaal ontwikkelingen	-3.054	-1.930	-1.766	-1.578
Financiële positie na verwerking ontwikkelingen	-4.331	-1.087	-758	-1.243
Meerjarenperspectief Perspectiefnota 2022-2025 scenario 1	-4.331	-1.087	-758	-1.243

In de jaren 2023 en verder is er momenteel een structureel tekort van rond de € 1 miljoen. Dit saldo is zonder verwerking van de meicirculaire. Hierover volgt nog een raadsmemo vlak voor de raadsvergadering van 29 juni.

Financiële vertaling van scenario 2

Scenario 2 is het maximale scenario. In dit onderdeel zijn alle nieuwe taken ook financieel vertaald, zodat een transparant beeld wordt gegeven van de consequenties van al deze nieuwe taken. Als alle

voorstellen Autonom, Noodzakelijk en Wenselijk ook financieel in het financieel meerjarenbeeld worden opgenomen, ziet dit beeld er als volgt uit.

Financieel beeld 2022-2025				
(Bedragen x € 1.000,-)	2022	2023	2024	2025
Startpunt meerjarenperspectief Perspectiefnota 2022-2025	-1.277	843	1.008	335
Ontwikkelingen op basis van Scenario 2:				
Autonome ontwikkelingen	-1.507	-1.146	-1.145	-1.162
Noodzakelijke ontwikkelingen	-1.645	-1.907	-1.688	-1.571
Wensen/nieuw beleid	-723	-605	-662	-657
Wensen vanuit het bestuur	-243	-265	-265	-240
Totaal ontwikkelingen	-4.118	-3.923	-3.760	-3.630
Financiële positie na verwerking ontwikkelingen	-5.395	-3.080	-2.752	-3.295
Meerjarenperspectief Perspectiefnota 2022-2025 Scenario 2	-5.395	-3.080	-2.752	-3.295

Het uitvoeren van alle taken zou leiden tot een structureel tekort oplopend tot € 3,3 miljoen in 2025. Het eerstvolgende begrotingsjaar 2022 laat een nog veel hoger tekort zien. Een dergelijk scenario is voor de toezichthouder niet acceptabel. Zonder aanvullende maatregelen zoals wederom een bezuinigingsoperatie zal het toezicht verscherpt kunnen worden door Provincie.

De specificatie van alle voorstellen zijn in de volgende tabel opgenomen. De voorstellen die scenario 1 met P.M. zijn opgenomen, zijn in onderstaande tabel rood gemarkeerd. De bedragen in het rood komen er dus bij in scenario 2.

#	Programma / Omschrijving voorstel	2022	2023	2024	2025	Afschr. termijn	Bedragen x € 1.000,-			
							Financieel effect (budget/kapitaallasten)			
							2022	2023	2024	2025
	Autonome ontwikkelingen						-1.507	-1.146	-1.145	-1.162
	2. Sociaal domein	-1.002	0	0	-5.430		-932	-921	-920	-937
A.1	Wet inburgering						-130	-143	-143	-143
A.2	Budgetten gebundelde uitkeringen						-700	-700	-700	-700
A.3	Onderwijshuisvesting, Programma en Overzicht 2022				-5.430	40				-18
A.4	Onderwijshuisvesting, Programma en Overzicht 2022	-1.002				15	-102	-78	-77	-76
	AD / Bedrijfsvoering	0	0	0	0		-575	-225	-225	-225
A.5	Rechtmatigheidsverantwoording						-100	-50	-50	-50
A.6	Ontwikkeling informatisering						-75	-75	-75	-75
	Wet Open Overheid (WOO)						-400	-100	-100	-100
	Noodzakelijke ontwikkelingen						-1.645	-1.907	-1.688	-1.571
	1: Bestuurlijk domein	0	0	0	0		-107	-107	-107	-107
N.1	Toezicht openbare ruimte Omgevingsrecht						-75	-75	-75	-75
N.2	Accountantskosten						-32	-32	-32	-32
	2: Sociaal domein	0	0	0	0		-50	-125	-125	-125
N.3	Verhogen budget Voedselbank						0	0	0	0
N.4	Onderwijsachterstandenbeleid						0			

	(OAB)										
N.5	Schuldhulpverlening							-50	-125	-125	-125
	3: Fysiek domein	-1.050	-697	-1.584	-2.278			-73	-84	-65	-148
N.6	MJIP Perspectiefnota 2022-2025	-1.050	-697	-1.584	-2.278			-118	-130	-65	-148
N.7	Correctie beschikbaar gesteld budget Groenspoor							45	46		
	AD / Bedrijfsvoering	0	0	0	0			-1.415	-1.591	-1.391	-1.191
N.8	Team Planning en Control en Financiën							-135			
N.9	Communicatiemiddel (portofoons) BHV							-25			
N.10	Informatie-ontwikkeling en veiligheid							-200	-200	-200	-200
	Cloudtransitie							-200	-200	-200	-200
	Functioneel beheer Digitaal Stelsel Omgevingswet							-100	-100	-100	-100
N.11	Storting bestemmingsreserve organisatieontwikkeling							-600	-400	-200	
N.12	Organisatie en HR							-155	-155	-155	-155
N.13	Nota reserves en voorzieningen - 3e tranche								-536	-536	-536
Nieuw beleid / wenselijke ontwikkelingen exclusief bestuurlijke wensen								-723	-605	-662	-657
	1: Bestuurlijk domein	0	0	0	0			-100	0	0	0
W.1	Corona herstelfonds voor ondernemers							-100			
	2: Sociaal domein	0	0	0	0			-76	-76	-76	-76
W.2	Preventief aanbod							-76	-76	-76	-76
	3: Fysiek domein	-152	0	0	-131			-547	-529	-586	-581
W.3	Veiligheid en toezicht							-55	-35	-35	-35
W.4	Klimaatadaptatieplan, onderzoek en communicatie							PM	PM	PM	
W.5	Vorbereidings- en advieskosten herstructureringsprojecten							0	0		
W.6	Programma Gezondheid & Luchtkwaliteit							-90	-85	-85	-85
W.7	Projectleiding Meerwaarde uit Afval	-50				30		-42	-2	-2	-2
W.8	Programma Energietransitie										
	Waarvan: vaste formatie							-165	-165	-165	-165
	Waarvan: overige kosten							-280	-346	-412	-412
	Bijdrage uit BR energietransitie							150	150	150	150
W.9	Beveiliging gemeentewerf	-102				10		-12	-12	-11	-11
W.10	Verlichting				-131	25		-53	-34	-26	-21
Nieuw beleid / wenselijke ontwikkelingen: bestuurlijke wensen								-243	-265	-265	-240
W.11	Uitvoering sportbeleid en coalitieakkoord							-43	-65	-65	-40
W.12	Handhaving buitengebied							-200	-200	-200	-200
W.13	(Ver)duurzaamheid schoolgebouwen							PM	PM	PM	PM
Totaal voorstellen A + N + W + bestuurlijke wensen								-4.118	-3.923	-3.760	-3.630

3.7 Corona paragraaf

Corona herstelfonds MKB Heemskerk

Door de corona pandemie zijn meerdere sectoren getroffen. Een deel van de kleine lokale ondernemers in Heemskerk heeft het zwaar, ondanks de rijksmaatregelen. Dit geldt voor bijvoorbeeld de horeca en de non-food detailhandel. In 2021 hebben deze sectoren met een subsidie een éénmalige financiële tegemoetkoming gekregen. Deze tegemoetkoming was bedoeld als extra ondersteuning. Voor de langere termijn wordt nagedacht over een herstelfonds waarbij de gemeente initiatieven van de ondernemers ondersteund die bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan het levendig houden van het centrum, het recreatie en toerisme in Heemskerk een impuls geven of op een andere manier bijdragen aan Heemskerk. Kaders voor een dergelijk fonds worden nog ontwikkeld. Ook het bedrag wat in het fonds gestort gaat worden moet nog worden onderzocht.

BIZ Centrum 2022

In 2020 bepalen de ondernemers uit het centrum of zij de BIZ willen continueren. Inzet is om de BIZ te verlengen. Echter, de huidige situatie naar aanleiding van de coronacrisis heeft effect op de draagkracht van de ondernemers. Dit kan effect hebben op hun besluit (wel/niet doorgaan BIZ; 2/3 stemmen is nodig) en de hoogte van het bedrag dat zij bereid zijn te betalen. In 2022 kan de gemeente hierin een deel compenseren. Voorstel is om in 2022 40% te compenseren en voor de jaren 2023, 2024 en 2025 vooralsnog niet te compenseren.

4. Financiële samenvatting

Het beleid is een structureel sluitend meerjarig saldo voor de begrotingen.

Op basis van scenario 1 is momenteel nog niet te realiseren. Het tekort voor de jaren 2023 – 2025 schommelt rond de € 1 miljoen. Scenario 2 geeft een nog slechter beeld. In dit scenario loopt het tekort structureel op tot € 3,3 miljoen in 2025. Als op basis van de meicirculaire 2021 het financiële beeld niet aanzienlijk verbeterd, of er ten aanzien van de OZB een andere insteek wordt gekozen, komt er geen ruimte voor nieuwe taken en nieuw beleid in de komende jaren.

Samengevat is op dit moment scenario 1 de beste optie als uitgangspunt voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2022 – 2025.